ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVA 25/2026

CS

Chráněné mořské oblasti

Samotný status účinnou ochranu nezaručuje

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Obsah

Body

01–17 | Hlavní sdělení 01

01–08 | Proč je tato oblast důležitá

09–17 | Co jsme zjistili a co doporučujeme

18–93 | Podrobnější pohled na naše připomínky 02

18–33 | Ambiciózní operační cíle EU pravděpodobně nebudou splněny

20–25 | Navzdory postupnému rozšiřování chráněných mořských oblastí nedosahuje jejich určování cílů EU

26–28 | Síť chráněných mořských oblastí EU nesplňuje ekologická kritéria

29–33 | Finanční prostředky EU na chráněné mořské oblasti jsou rozděleny mezi různé nástroje a je obtížné je vysledovat

34–54 | Rámec EU se snaží zajistit jednotnou úroveň ochrany

36–39 | Dlouhodobý regulační rámec EU pro určování chráněných oblastí

40–45 | Určení chráněných oblastí nemá přímo za následek ochranu nebo omezení činnosti

46–54 | Ochrana rybolovných oblastí je složitá a zdlouhavá

55–67 | Obtížná, ale nezbytná rovnováha: ochrana životního prostředí a sociálně-ekonomický dopad

58–62 | Sociálně-ekonomickému posouzení ochranných opatření brání významné nedostatky v údajích

63–67 | Rostoucí zapojení zúčastněných stran, avšak ne vždy zakotvené ve správních procesech

68–93 | Kvůli nedostatkům v řízení a nedostatečnému provádění jsou efekty v oblasti ochrany slabé

70–83 | Většina chráněných oblastí nepoužívá postupy adaptivního řízení

84–88 | Efekty v oblasti ochrany jsou smíšené

89–93 | Vysoká očekávání nových právních předpisů ukládajících povinnost aktivní obnovy

Přílohy

Příloha I – O auditu

Příloha II – Vzorek chráněných mořských oblastí vybraných k auditu

Příloha III – Zdroje údajů a zpracování údajů

Příloha IV – Seznam stálých oblastí s omezením rybolovu

Příloha V – Financování EU

Příloha VI – Metodika posuzování řízení chráněných mořských oblastí pomocí nástroje METT-4

Zkratky

Glosář

Odpovědi Komise

Harmonogram

Auditní tým

01 Hlavní sdělení

Proč je tato oblast důležitá

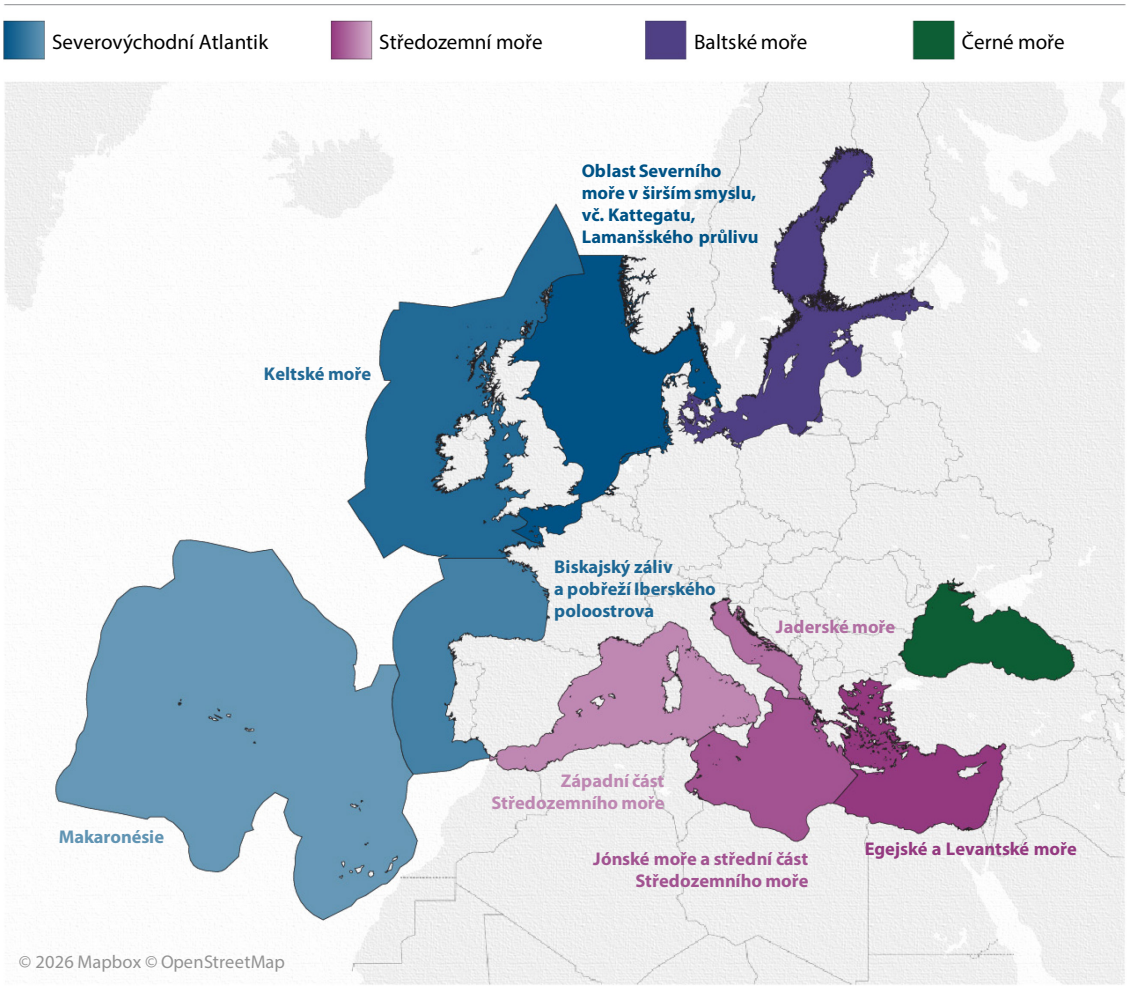
01 Moře Evropské unie mají rozlohu přibližně 5 milionů km², což je asi o milion více, než má její pevnina. Na ***obrázku 1*** jsou znázorněny čtyři mořské oblasti EU: severovýchodní Atlantský oceán (se čtyřmi podoblastmi), Středozemní moře (se čtyřmi podoblastmi), Baltské moře a Černé moře[1]. Přibližně 40 % obyvatel EU ve 22 členských státech žije ve vzdálenosti do 50 km od pobřeží. Členské státy EU se zavázaly přispívat od roku 2022 k cíli OSN, kterým je účinná ochrana a správa nejméně 30 % světových moří.

02 Stav světových oceánů a unijních moří se v důsledku změny klimatu, znečištění, využívání biologických mořských zdrojů a úbytku přírodních stanovišť zhoršuje. Z posuzovaných stanovišť mořského dna v celé EU vykazovalo dobrý stav z hlediska ochrany přibližně 15 %, nedostatečný nebo špatný stav 81 % a u 4 % byl stav neznámý. Různými druhy zátěže je postiženo 79 % pobřežního mořského dna a 43 % relativně mělké oblasti šelfu v blízkosti pobřeží.

[1] Mimoto má EU nejvzdálenější regiony v Indickém oceánu a Karibském moři a dále zámořská území (na tyto regiony a oblasti se náš audit nevztahuje).

03 Chráněné mořské oblasti jsou považovány za účinný nástroj pro ochranu mořských ekosystémů a zastavení úbytku biologické rozmanitosti. Pro tyto oblasti existují různé definice EU, my v této zprávě používáme definici z právně závazné Úmluvy OSN o volném moři z roku 2023: „geograficky vymezená mořská oblast, která je určena a spravována za účelem dosažení konkrétních dlouhodobých cílů ochrany biologické rozmanitosti“. Cílem chráněných mořských oblastí je snížit zátěž na ekosystémy způsobenou lidskou činností s cílem chránit biologickou rozmanitost, zachovat ekologické funkce a podpořit obnovu ekosystémů po degradaci nebo nadměrném využívání.

Obrázek 1 – Zeměpisné mořské oblasti a podoblasti

Zdroj: Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí.

04 Cílem našeho auditu bylo posoudit, zda EU zřídila síť chráněných mořských oblastí, která účinně chrání mořské prostředí a přispívá k dosažení cílů strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Tento audit navazuje na zvláštní zprávu EÚD 26/2020 o mořském prostředí, v níž jsme dospěli k závěru, že EU nebyla schopna navrátit mořské prostředí do dobrého stavu ani zajistit, aby rybolov probíhal v rámci udržitelných úrovní.

05 Konkrétně jsme prověřovali, zda:

- EU je na dobré cestě k dosažení cílů strategie, pokud jde o pokrytí chráněných mořských oblastí, ekologickou konektivitu a financování biologické rozmanitosti,
- regulační rámec EU stanoví nezbytné mechanismy pro to, aby po určení oblasti jako chráněné následovala skutečná ochrana,
- cíle ochrany životního prostředí jsou v rovnováze se sociálně-ekonomickými hledisky a zapojením zúčastněných stran,
- vybrané členské státy přijaly vhodné postupy řízení.

Dále jsme analyzovali veřejně dostupné soubory údajů, abychom posoudili zeměpisný a ekologický stav chráněných mořských oblastí v mořích EU.

06 Tento audit jsme provedli proto, že zrychlující se degradace biologické rozmanitosti evropských moří znamená, že ekosystémy potřebují ochranu. Dlouhodobá sociálně-ekonomická životaschopnost pobřežních komunit přímo závisí na stabilitě a účinné správě mořského prostředí.

07 Očekáváme, že naše práce podpoří Komisi při úvahách, jak zvýšit účinnost, využívání a správu chráněných mořských oblastí, a posílit tak jejich přínos k ochraně biologické rozmanitosti a zachovat nabídku ekosystémových služeb. Naším cílem je pomoci Komisi přehodnotit a zlepšit její strategický přístup (jako je příští strategie v oblasti biologické rozmanitosti) a přizpůsobit legislativní rámec tím, že do něj budou lépe zapracovány hospodářské a sociální aspekty politik týkajících se chráněných mořských oblastí.

08 Základní informace a podrobnosti o rozsahu a koncepci našeho auditu jsou uvedeny v ***příloze I***.

Co jsme zjistili a co doporučujeme

09 Dospěli jsme k závěru, že EU dosud nevytvořila síť chráněných mořských oblastí, která by účinně chránila mořské prostředí. Ačkoli má EU dlouhodobý a dobře propracovaný legislativní rámec pro určování chráněných oblastí, stále existuje rozdíl mezi cíli regulačního rámce a skutečnými efekty ochrany. Navzdory postupnému zvětšování celkové rozlohy oblastí určených jako chráněné není pravděpodobné, že cíle EU pro rok 2030 budou splněny. Z nedávné zprávy Evropské agentury pro životní prostředí navíc vyplynulo, že celkově byl stav většiny přírodních stanovišť a druhů vyhodnocen z hlediska ochrany jako nepříznivý. Z novějších informací shromážděných během auditu vyplynulo, že trendy v oblasti biologické rozmanitosti v kontrolovaných chráněných oblastech byly různorodé.

10 Ačkoli cílem nynější strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti je zajistit do roku 2030 ochranu 30 % mořských vod EU, jako chráněných je určeno pouze asi 14 % mořských oblastí, takže je velmi nepravděpodobné, že tento cíl bude splněn. Kromě toho se odhaduje, že v současné době je jako přísně chráněných oblastí určeno méně než 1 % těchto vod, tedy mnohem méně než 10 %, což je cíl pro rok 2030. Oblasti určené jako chráněné navíc nefungují jako soudržný ekologický systém. Síť nesplňuje klíčová kritéria reprezentativnosti a konektivity, což vede ke značným nedostatkům v ochraně mořských a hlubinných stanovišť. V současné době se Komise opírá o roztříštěné rámce a nemá zvláštní mechanismus na posuzování a podporu koordinovaného rozvoje ekologických koridorů (body *20*–*28*).

Doporučení 1

Podporovat rozvoj soudržné transevropské sítě chráněných mořských oblastí

Komise by měla využít svůj široký přehled k podpoře osvědčených postupů, aby určení mořských oblastí EU jako chráněných náležitě zohledňovalo příslušná ekologická kritéria pro rozvoj soudržné transevropské sítě.

Cílové datum provedení: konec roku 2029.

11 Účinná ochrana vyžaduje mobilizaci značných a předvídatelných finančních zdrojů, přičemž stávající financování chráněných mořských oblastí je rozloženo mezi vnitrostátní fondy a také řadu nástrojů EU, jako je program LIFE, Horizont Evropa, Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a fondy politiky soudržnosti. Finanční prostředky EU jsou často využívány na podporu pilotních opatření a výzkumu, které by mohly být velmi užitečné pro určení účinných inovativních řešení. Tyto prostředky však musí být doplněny dalšími stabilními zdroji financování, aby byly pokryty náklady na správu chráněných mořských oblastí a zavádění inovativních řešení do praxe (body *29*–*33*).

12 Určení mořské oblasti jako „chráněné“ v současné době nezaručuje, že jsou v ní zavedena ochranná opatření nebo omezení činnosti. Pro kategorie ochrany a odpovídající povolené činnosti neexistuje harmonizovaná klasifikace EU. Právní předpisy EU nestanoví žádná omezení lidské činnosti specifická pro chráněné mořské oblasti. Kromě toho neexistuje společná metodika pro posouzení toho, zda jsou lidské činnosti slučitelné s cíli ochrany. Komise sice vyvinula několik datových platforem, ty však neposkytují dostatečné a standardizované informace o ochranných opatřeních, která se používají v jednotlivých chráněných mořských oblastech (body *36*–*45*).

13 Jednou z hlavních hrozeb pro biologickou rozmanitost moří je těžba mořských organismů, zejména prostřednictvím rybolovu a dalších postupů poškozujících mořské dno. Proces přijímání opatření, která jsou zaměřena na zachování zdrojů a mají dopad na rybářská loďstva několika členských států, může být složitý a zdlouhavý, protože může vyžadovat vyjednávání (na základě vědeckých důkazů a sociálně-ekonomické analýzy) jednak mezi členskými státy, které mají zájmy v oblasti rybolovu, a také s různými zúčastněnými stranami. Tento proces může trvat mnoho let a ochranných opatření bylo od roku 2013 přijato jen málo. V důsledku toho se omezení rybolovu vztahují pouze na malou část chráněných mořských oblastí (body *46*–*54*).

Doporučení 2

Spolupracovat s členskými státy na zajištění toho, aby se určení mořských oblastí jako chráněných promítlo do platných ochranných opatření

Komise by měla:

a) podporovat používání standardizovaných informací o cílech ochrany a ochranných opatřeních pro chráněné mořské oblasti a zveřejňovat je na některé ze stávajících platforem (např. prohlížeč sítě Natura 2000, Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat) nebo na zvláštní platformě pro sledování údajů;

b) společně s členskými státy určit nedostatky, překážky a neefektivitu v procesu přijímání ochranných opatření v rámci chráněných mořských oblastí, které mají dopad na rybářská loďstva několika členských států, a celý proces tak zjednodušit;

c) podporovat využívání inovativních řešení k dosažení účinnější ochrany chráněných mořských oblastí.

Cílové datum provedení: konec roku 2029.

14 Ačkoli členské státy stále více využívají inkluzivní konzultační procesy, zapojení zúčastněných stran do určování a provozní správy chráněných mořských oblastí zůstává nevyvážené, neboť zúčastněné strany často nemají čas ani nejsou schopny rozhodnutí o určení a správě chráněných mořských oblastí ovlivnit. Toto omezené zapojení dále zhoršují přetrvávající nedostatky v údajích, zejména pokud jde o drobný rybolov, takže hospodářský dopad opatření pro zachování zdrojů je těžší přesně posoudit. V nynějších konzultačních procesech proto často není zajištěna sociální udržitelnost, transparentní správa a rovnováha mezi environmentálními a sociálně-ekonomickými cíli, přitom to vše je pro dlouhodobý úspěch chráněných mořských oblastí nezbytné (body *55*–*67*).

Doporučení 3

Ve spolupráci s členskými státy podporovat účinný přechod k environmentálním cílům, udržitelným způsobům obživy a konkurenceschopným průmyslovým odvětvím prosazováním silného zapojení zúčastněných stran

Komise by měla podporovat členské státy:

a) při určování a provádění opatření, která zmírňují sociálně-ekonomický dopad ochranných opatření, včetně opatření souvisejících s omezeními rybolovu, na živobytí pobřežních komunit; podporovat přístupy, které zvyšují přínosy spojené s chráněnými mořskými oblastmi;

b) v jejich úsilí o zajištění toho, aby byly místní zúčastněné strany smysluplně zapojeny do rozhodnutí týkajících se chráněných mořských oblastí.

Cílové datum provedení: konec roku 2029.

15 Většina chráněných mořských oblastí postrádá účinnou adaptivní správu. Mnoho zkoumaných lokalit má plány řízení, ale jejich provádění je často neúčinné kvůli uváděným problémům s pracovníky a se stabilním financováním. Kromě toho se do značné míry neprovádí důkladné a průběžné monitorování, přičemž většina lokalit se spoléhá na sběr údajů *ad hoc*. Komise nevypracovala standardizovaný rámec pro posuzování správy, který by důsledně sledoval, zda správa chráněných mořských oblastí dosahuje zamýšlených ekologických a sociálních efektů (body *70*–*83*).

Doporučení 4

Posílit adaptivní správu a monitorování chráněných mořských oblastí

Komise by měla poskytovat podporu při adaptivní správě chráněných mořských oblastí na základě soudržných údajů, zejména navržením spolehlivé metodiky pro posuzování účinnosti správy.

Cílové datum provedení: konec roku 2029.

16 Navzdory již dlouho platným právním předpisům EU v oblasti ochrany přírody je dosažení cílů ochrany biologické rozmanitosti moří podle směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně stanovišť stále v nedohlednu. V poslední zprávě o stavu přírody v EU zveřejněné v roce 2020 byly prezentovány výsledky pravidelné kontroly stavu sítě Natura 2000 v EU za období 2013–2018. Ukázalo se, že efekty v oblasti ochrany jsou trvale špatné. Vykázaný biologický stav u mnoha chráněných mořských oblastí, které jsme posuzovali, byl různorodý nebo neznámý, zejména u přírodních stanovišť. Zjistili jsme také, že u řady oblastí do značné míry neexistují plány pro přizpůsobení se změně klimatu a je promarněna příležitost ke zmírňování změny klimatu prostřednictvím hospodaření s uhlíkem (body ***84***–***88***).

17 Nařízení (EU) 2024/1991 o obnově přírody přesouvá zaměření EU z pasivní ochrany na aktivní obnovu ekosystémů a stanoví právně závazné cíle obnovit 20 % mořských oblastí do roku 2030 a všechny degradované ekosystémy do roku 2050. Nařízení ukládá povinnost vytvořit vědeckou základnu, která by sloužila jako vodítko pro obnovu, a usiluje o zajištění dlouhodobé životaschopnosti modré ekonomiky (hospodářských činností spojených s oceány, moři a pobřežními regiony). Provádění v mořském prostředí se však potýká s překážkami, a je tak složitější než obnova degradovaných pevninských oblastí. Mezi tyto překážky patří nedostatky v údajích o hlubinných stanovištích, zdlouhavý administrativní proces v rámci společné rybářské politiky za účelem přijetí nezbytných omezení rybolovu a vysoké provozní náklady (body ***89***–***93***).

02

Podrobnější pohled na naše připomínky

Ambiciózní operační cíle EU pravděpodobně nebudou splněny

18 Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 stanoví strategický cíl zastavit úbytek biologické rozmanitosti. V rámci svého cíle, kterým je zvrátit úbytek biologické rozmanitosti a zlepšit účinnost ochrany přírody v celé EU, tato strategie:

- stanoví cíle týkající se pokrytí chráněných oblastí,
- vyzývá k vytvoření soudržné sítě chráněných oblastí v celé EU,
- má v úmyslu mobilizovat nejméně 20 miliard EUR ročně z veřejných a soukromých zdrojů na podporu ochrany a obnovy přírody.

19 Posuzovali jsme, zda je EU na dobré cestě k dosažení cílů strategie, pokud jde o pokrytí chráněných mořských oblastí, ekologickou konektivitu a financování biologické rozmanitosti.

Navzdory postupnému rozšiřování chráněných mořských oblastí nedosahuje jejich určování cílů EU

20 Strategie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 stanoví jasný cíl chránit do roku 2030 30 % moří EU a „přísně chránit“ 10 %. Cíle se týkají celé EU. Komise proto vyzvala všechny členské státy, aby k tomuto cíli přispěly spravedlivým dílem, a to rozšířením sítě Natura 2000 a vnitrostátních systémů ochrany, zejména se zaměřením na potenciálně velmi biologicky rozmanité mořské oblasti.

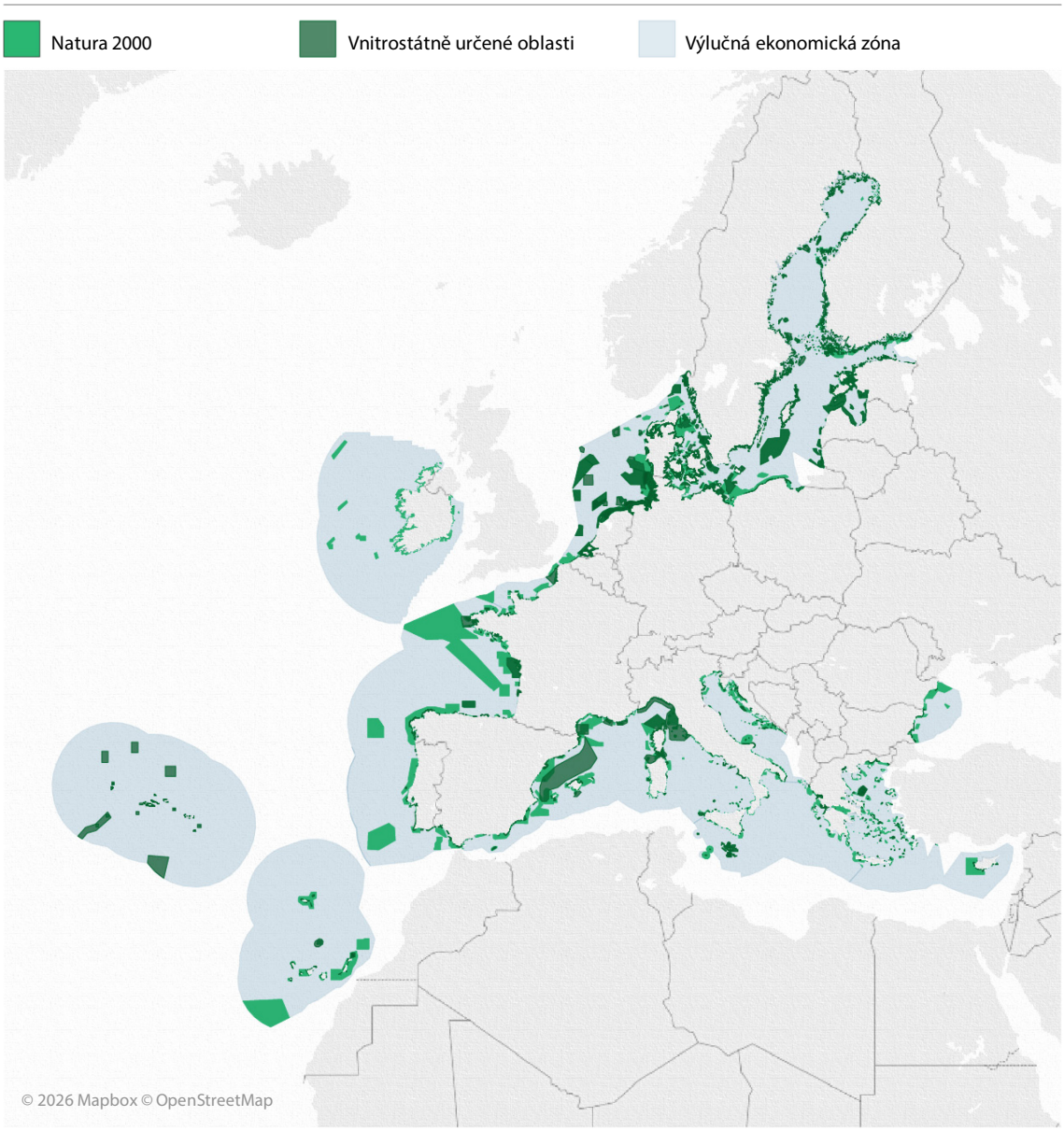
21 Z nejnovějších údajů z roku 2025 zveřejněných Evropskou agenturou pro životní prostředí (EEA) vyplývá, že v roce 2023 bylo 13,7 % mořských vod EU (kromě zámořských území) označeno jako chráněné mořské oblasti, což je oproti roku 2020 více o pouhých 80 567 km^2 (1,6 %). Tento výsledek je mnohem nižší než cíl strategie v oblasti biologické rozmanitosti ve výši 30 %. Agentura EEA připustila, že včasné splnění cíle je nepravděpodobné.

22 Z naší analýzy vyplývá, že 82 % těchto chráněných mořských oblastí je pokryto sítí Natura 2000 (10,4 % moří EU), která zahrnuje 3 648 mořských lokalit (525 853 km^2). Vzhledem k tomu, že lokality mohou být zařazeny do více oblastí označení, analyzovali jsme překrývající se oblasti a vypočítali tyto údaje:

- 2 875 (415 932 km^2) zvláštních oblastí ochrany určených podle směrnice o stanovištích,
- 1 203 (325 261 km^2) zvláště chráněných oblastí určených podle směrnice o ptácích.

23 Lokality sítě Natura 2000 doplňuje 6 610 lokalit určených vnitrostátně (243 670 km^2). Více než 50 % z nich se fyzicky překrývá s oblastmi sítě Natura 2000, což znamená, že se nacházejí ve stejné zeměpisné lokalitě, ale jsou spravovány podle jiného právního rámce (***obrázek 2***).

Obrázek 2 | Mapa sítě Natura 2000 a vnitrostátně určených chráněných mořských oblastí ve výlučných ekonomických zónách členských států EU

Zdroj: EÚD na základě údajů získaných od Evropské agentury pro životní prostředí (2024) a Vlámského námořního institutu (2026).
Upozornění: námořní zóny a hranice zobrazené na této mapě jsou prezentovány výhradně pro účely tohoto auditu a jsou založeny na externích souborech údajů. Jejich vyobrazením není dotčen právní status nebo vymezení jakéhokoli území, námořní oblasti nebo hranice a nevyplývá z nich postoj EÚD nebo EU týkající se svrchovanosti, jurisdikce nebo námořních nároků.

24 Agentura EEA podává zprávy o rozloze určených oblastí bez ohledu na zavedená ochranná opatření. Jelikož Komise vykazuje jako „chráněné“ mořské oblasti všechny „určené“ oblasti, výsledný obraz o skutečné situaci je tudíž příliš pozitivní.

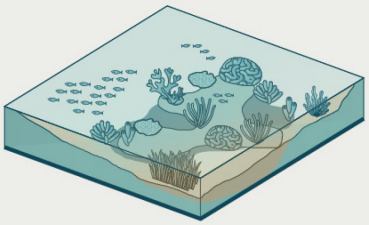
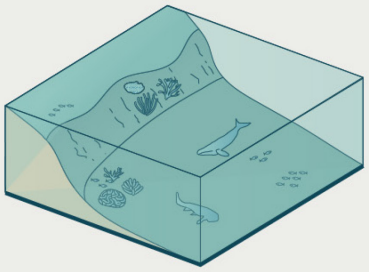
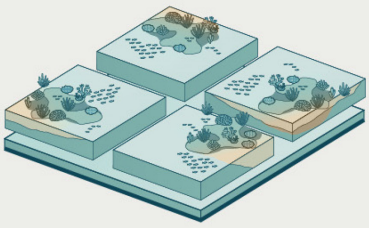
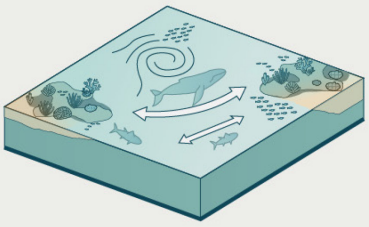
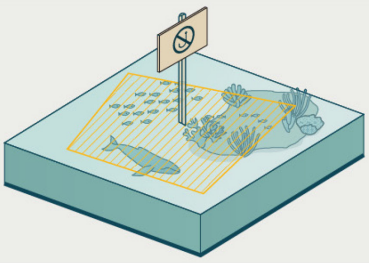
25 Cíl strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti, kterým je právní ochrana alespoň 30 % moří EU, nedefinuje metodu výpočtu ani mořskou oblast EU. Nejnovější výpočty agentury EEA používají zastaralou definici výlučné ekonomické zóny EU z roku 2018 pro „oblast posouzení chráněné mořské oblasti“, ta je však o 7 % menší než celková oblast výlučných ekonomických zón kolem všech pobřežních členských států. Jinými slovy podhodnocuje mořskou oblast EU, a přímo tak ovlivňuje výpočet 30 % cíle a zvyšuje výsledek přibližně o jeden procentní bod.

Síť chráněných mořských oblastí EU nesplňuje ekologická kritéria

26 Kromě pokrytí chráněných oblastí se ve strategii v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 rovněž uvádí, že určení dalších chráněných a přísně chráněných oblastí by mělo být doprovázeno zřízením ekologických koridorů, aby byla zajištěna soudržná transevropská síť chráněných mořských oblastí. To zabraňuje genetické izolaci, umožňuje migraci druhů a zachovává a zlepšuje zdravé ekosystémy. K posouzení toho, zda soubor jednotlivých chráněných mořských oblastí funguje jako síť a umožňuje splnit cíle, kterých vymezené oblasti nemohou jednotlivě dosáhnout, lze použít zvláštní ekologická kritéria (***rámeček 1***).

Rámeček 1

Ekologické požadavky na sítě chráněných mořských oblastí na úrovni mořských pánví

	Technický cíl	Biologický cíl
 Přiměřenost Jednotlivé chráněné mořské oblasti jsou dostatečně velké a mají dostatečně vysokou ekologickou kvalitu, aby skutečně fungovaly. To znamená, že specifické struktury (např. strukturálně složité korálové útesy) a funkce (např. koloběh živin) musí být stabilní nebo se zlepšovat.	*Lokality ≥ 30 km²*	*Funkce stanoviště*
 Reprezentativnost Tento požadavek zajišťuje, aby síť zachycovala veškerou typickou a jedinečnou biologickou rozmanitost nacházející se v mořské oblasti. Ochrana musí pokrývat všechny hloubky vod, od přílivové zóny až po hlubokomořské roviny, aby se zabránilo „pobřežnímu zkreslení“, kdy hlubší mořské ekosystémy zůstanou nechráněny.	*30 % každého typu stanoviště*	*Rozmanitost ekosystémů*
 Replikace Replikace zajišťuje, aby byla síť odolná vůči lokálním katastrofám, jako jsou úniky ropy nebo vlny veder v moři. Několik exemplářů stanoviště umožňuje genetickou výměnu mezi dílčími populacemi, což je zásadní pro dlouhodobé evoluční přežití.	*≥ 4 replikace na pánev*	*Odolnost vůči katastrofám*
 Konektivita Konektivita zajišťuje, aby byly chráněné mořské oblasti dostatečně blízké na to, aby larvy a migrující dospělí mohli mezi nimi cestovat. Malé chráněné mořské oblasti slouží jako odpočinek pro stěhovavou megafaunu, jako jsou velryby nebo tuňák obecný.	*Vzdálenost 20–50 km*	*Genetický tok/rozptyl larev*
 Přísnost 30 % moří musí být chráněno a nejméně 10 % musí být pod „přísnou ochranou“ (podle IUCN – kategorie Ia nebo Ib). V těchto oblastech jsou zakázány všechny těžební činnosti (rybolov, těžba, bagrování), aby bylo možné obnovit přirozené trofické úrovně a biomasu „vrcholového predátora“.	*10 % zón se zákazem rybolovu*	*Obnova vrcholového predátora*

Zdroj: EÚD na základě pokynů EEA a Mezinárodního svazu ochrany přírody.

27 Síť mořských oblastí EU v současné době nesplňuje žádné z těchto ekologických kritérií a není dosud funkční ani soudržná. Stanoviště v mělkých vodách (mořské trávy, ústí řek) jsou v ní zastoupena dobře, avšak hlubinná stanoviště a stanoviště mimo pobřeží jsou zastoupena stále nedostatečně. Mnoho chráněných mořských oblastí v Baltském a Severním moři má strukturální konektivitu, ale středomořské a atlantické lokality jsou „ekologickými ostrovy“. Většina chráněných oblastí Středozemního moře je oddělena více než 100 km intenzivně využívaných vod, což brání genetické výměně nezbytné pro odolnost ekosystému. Odhadovaný procentní podíl přísně chráněných oblastí v mořích EU zůstává nízký a činí přibližně 1 % (bod ***54***).

28 Komise postrádá zvláštní mechanismus pro monitorování rozvoje a soudržnosti sítě, což brání její schopnosti zřídit v souladu se strategií v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 ekologické koridory jako součást transevropské přírodní sítě. Současný dohled se opírá především o rámce stanovené regionálními úmluvami pro mořské prostředí nebo jednotlivými členskými státy, nicméně cíle regionální úmluvy pro mořské prostředí jsou s cíli EU sladěny pouze částečně (např. požadavek na přísnou ochranu ve výši 10 %). Kromě toho může být jejich zeměpisná působnost ze své podstaty často omezena na jednu mořskou pánev, nebo může přesahovat vody EU (např. OSPAR, Barcelonská úmluva).

Finanční prostředky EU na chráněné mořské oblasti jsou rozděleny mezi různé nástroje a je obtížné je vysledovat

29 V rámci strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 by mělo být každoročně uvolněno nejméně 20 miliard EUR na výdaje související s přírodou kombinací různých zdrojů finančních prostředků, což vyžaduje mobilizaci soukromých a veřejných finančních prostředků na vnitrostátní a unijní úrovni. Komise ve svém posouzení v roce 2023 dospěla k závěru, že samotná síť Natura 2000 vyžaduje na údržbu a rozvoj 10 miliard EUR ročně, přičemž 3,5 % (323 milionů EUR) připadá na mořskou složku.

30 Námořní politiky EU jsou financovány z různých, samostatně řízených nástrojů financování EU. Stávající monitorovací mechanismy nejsou dostatečně podrobné, aby bylo možné přesně vykázat výši finančních prostředků EU určených Komisí nebo členskými státy na zvrácení úbytku biologické rozmanitosti moří. Celkové výdaje na označení a zachování chráněných mořských oblastí EU jsou nadále neznámé.

31 Z naší analýzy vyplývá, že na biologickou rozmanitost moří bylo z fondů EU na celý víceletý finanční rámec na období 2021–2027 dosud vyčleněno přibližně 600 milionů EUR. Tyto fondy jsou řízeny buď přímo Komisí, např. programy LIFE (150 milionů EUR) a Horizont (62,4 milionu EUR), nebo prostřednictvím sdíleného řízení s členskými státy, zejména prostřednictvím Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu (377 milionů EUR) a fondů politiky soudržnosti (18,2 milionu EUR) (***příloha V***).

32 Žádný ze tří členských států, které jsme navštívili, neměl konsolidovaný vnitrostátní přehled o finančních prostředcích EU přidělených přímo na chráněné mořské oblasti nebo o projektech financovaných v rámci jednotlivých chráněných oblastí, čímž bylo omezeno vyvozování odpovědnosti a ztíženo strategické řízení sítí chráněných oblastí. Finanční informace však byly často k dispozici za jednotlivé projekty.

33 Zjistili jsme, že finanční podpora EU zaměřená přímo na chráněné mořské oblasti byla ve srovnání s celkovým financováním biologické rozmanitosti nadále relativně nízká a byla rozložena mezi několik nástrojů financování. Fondy EU hrají důležitou a často zásadní úlohu při podpoře pilotních projektů a analytické činnosti související s chráněnými mořskými oblastmi. Samy o sobě však nejsou určeny k poskytování dlouhodobého financování činností v oblasti řízení, monitorování a prosazování předpisů v chráněných mořských oblastech a zavádění inovativních řešení.

Rámec EU se snaží zajistit jednotnou úroveň ochrany

34 Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 klade důraz na rozšíření pokrytí chráněných mořských oblastí. Rozšíření mořských oblastí určených jako chráněných však samo o sobě nestačí; určení musí být doprovázeno opatřeními, která zajistí účinnou ochranu a přinesou z hlediska ochrany efekty.

35 Posuzovali jsme, zda regulační rámec EU poskytuje nezbytné mechanismy pro to, aby v případě určení oblasti jako chráněné následovala skutečná ochrana. Zkoumali jsme podporu, kterou Komise poskytuje členským státům při identifikaci a určování mořských oblastí jako chráněných. Zvláštní pozornost jsme věnovali rybolovu, vzhledem k jeho ekologickému dopadu na mořské ekosystémy a ústřední úloze opatření pro řízení rybolovu při dosahování cílů ochrany v chráněných oblastech.

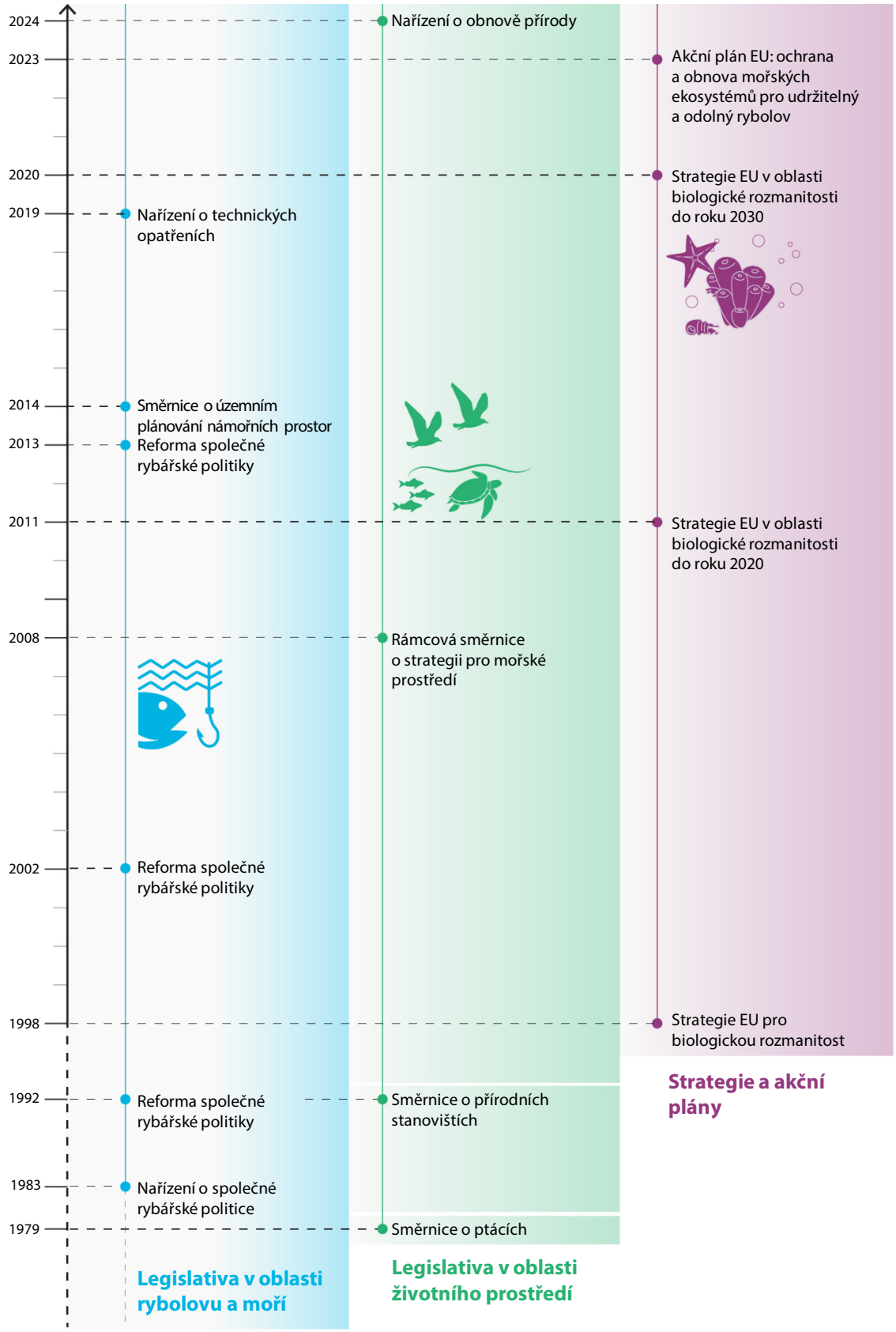
Dlouhodobý regulační rámec EU pro určování chráněných oblastí

36 Určování chráněných mořských oblastí v EU je podpořeno regulačním rámcem vytvořeným během více než čtyř desetiletí (***obrázek 3***). Směrnice o ptácích z roku 1979 a směrnice o stanovištích z roku 1992 poskytují členským státům jasný právní základ pro určení ekologicky významných mořských oblastí a lokalit sítě Natura 2000. Každá z nich musí mít stanoveny cíle ochrany specifické pro danou lokalitu a příslušný stát musí přijmout nezbytná ochranná opatření k jejich dosažení. Směrnice rovněž podporují přeshraniční spolupráci mezi společnými regiony s cílem zajistit soudržnou síť chráněných oblastí.

37 Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí z roku 2008 se sice nezaměřuje výhradně na chráněné mořské oblasti, ale jejím cílem je zvýšit jejich ekologickou účinnost tím, že zajistí, aby přispívaly k širšímu zdraví mořských ekosystémů. Tato směrnice stanoví právní rámec pro dosažení dobrého stavu mořského prostředí, přičemž vyžaduje, aby členské státy prováděly strategie zaměřené na zátěž, jako je znečištění, odpadky a úbytek biologické rozmanitosti.

38 Směrnice o územním plánování námořních prostor z roku 2014 tento právní rámec doplňuje tím, že požaduje, aby se provádělo integrované územní plánování námořních prostor s cílem vyvážit různé lidské činnosti – jako je rybolov, akvakultura, lodní doprava a energie na moři – ochranou. Členské státy mohou začlenit chráněné mořské oblasti do vnitrostátních námořních plánů, aby tak omezily konflikty mezi průmyslovým využitím a cíli v oblasti životního prostředí.

Obrázek 3 | Rámec EU pro ochranu moří

Zdroj: EÚD.

39 Komise může zahájit opatření proti členským státům, u nichž se má za to, že porušují právo EU. Ke dni auditu probíhaly v souvislosti s mořskou částí sítě Natura 2000 tři dialogy před zahájením řízení o nesplnění povinnosti a 24 řízení o nesplnění povinnosti u Soudního dvora Evropské unie.

Určení chráněných oblastí nemá přímo za následek ochranu nebo omezení činnosti

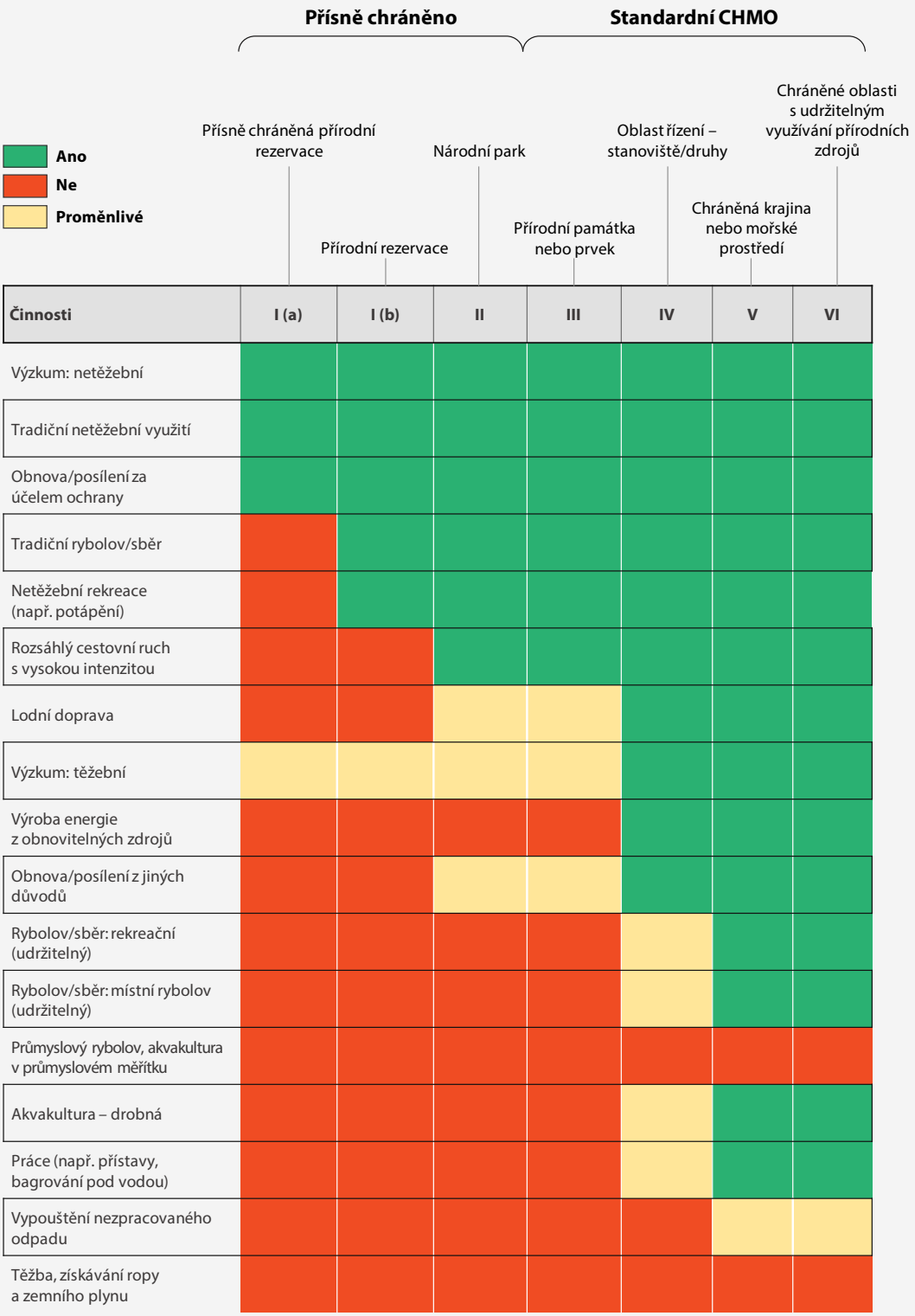
40 Členské státy identifikují, navrhují a určují lokality sítě Natura 2000 a vnitrostátní chráněné oblasti. Na podporu členských států vydala Komise několik dokumentů s pokyny. Mezi klíčové publikace patří pokyny z roku 2012 pro vytvoření sítě Natura 2000 v mořském prostředí, pokyny z roku 2019 k výkladu článku 6 směrnice o stanovištích – Správa lokalit sítě Natura 2000 a kritéria a pokyny Komise z roku 2022 pro určování chráněných oblastí.

41 Hlavní pokyny pro určování chráněných oblastí byly zveřejněny v roce 2022, tj. o dva roky později, než bylo plánováno ve strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Pokyny definují „přísnou ochranu“ v souvislosti s 10% cílem strategie. Definice odpovídá „kategorii Ia – přísná přírodní rezervace“ a „kategorii Ib – oblast volné přírody“ a částečně „kategorii II – národní parky“ Pokynů pro uplatňování kategorií správy chráněných oblastí Mezinárodního svazu ochrany přírody[2]. Jelikož však pokyny Komise nemají harmonizovanou klasifikaci kategorií ochrany a odpovídajících povolených činností pro oblasti, které nejsou přísně chráněny, chybí celková definice chráněných mořských oblastí na úrovni EU (***rámeček 2***).

[2] Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN) je přední světovou autoritou, která byla založena v roce 1948 a věnuje se ochraně přírody a udržitelnému rozvoji. Poskytuje odborné informace, nástroje a politické pokyny, včetně směrodatného Červeného seznamu ohrožených druhů IUCN.

Rámeček 2

Matice mořských činností, které mohou být vhodné pro jednotlivé kategorie Mezinárodního svazu ochrany přírody

Činnosti	I (a)	I (b)	II	III	IV	V	VI
Výzkum: netěžební							
Tradiční netěžební využití							
Obnova/posílení za účelem ochrany							
Tradiční rybolov/sběr							
Netěžební rekreace (např. potápění)							
Rozsáhlý cestovní ruch s vysokou intenzitou							
Lodní doprava							
Výzkum: těžební							
Výroba energie z obnovitelných zdrojů							
Obnova/posílení z jiných důvodů							
Rybolov/sběr: rekreační (udržitelný)							
Rybolov/sběr: místní rybolov (udržitelný)							
Průmyslový rybolov, akvakultura v průmyslovém měřítku							
Akvakultura – drobná							
Práce (např. přístavy, bagrování pod vodou)							
Vypouštění nezpracovaného odpadu							
Těžba, získávání ropy a zemního plynu							

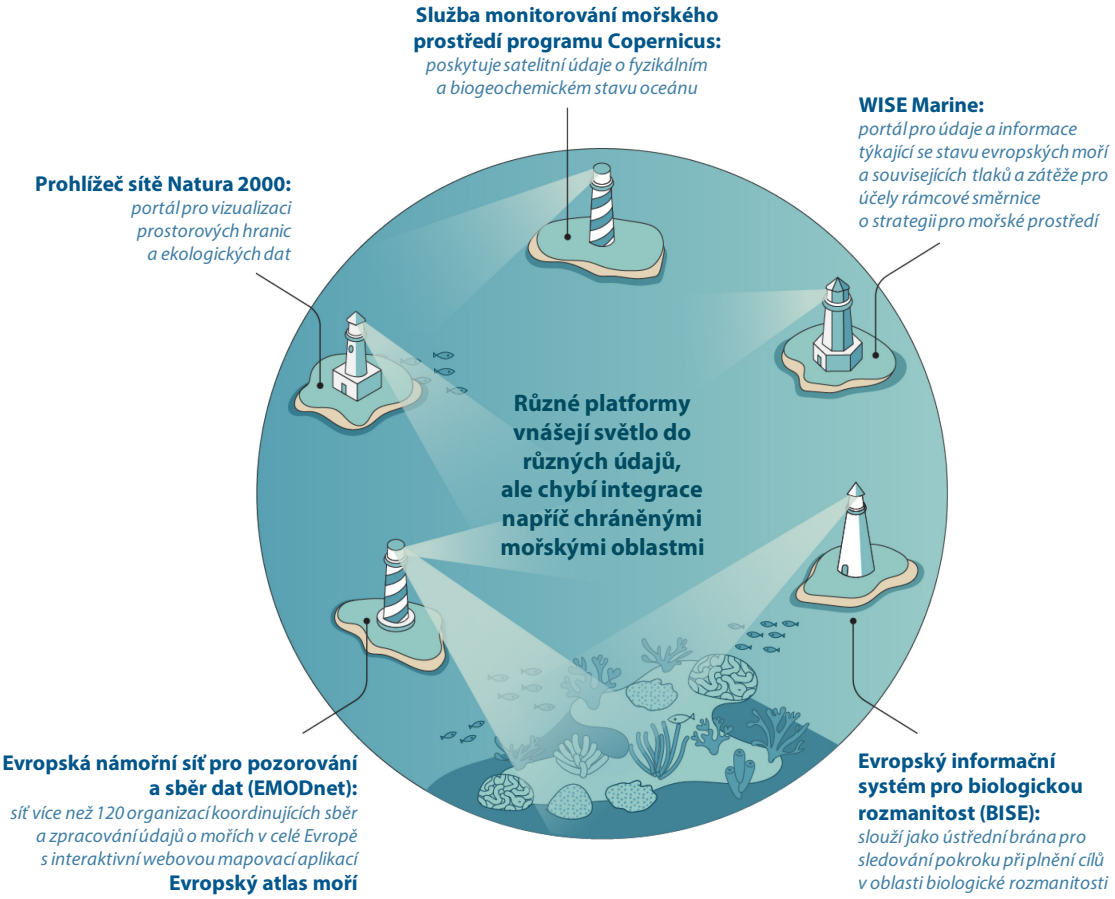
Zdroj: Pokyny Mezinárodní unie pro ochranu přírody pro používání kategorií správy chráněných oblastí.

42 Pro dosažení cílů ochrany je nezbytné omezit zátěž vyvolanou lidskou činností. Právní předpisy EU však žádné takové požadavky, které by v chráněných oblastech zaváděly omezení činnosti (např. zákaz těžebních a destruktivních činností), neobsahují. Komise se domnívá, že určení chráněných mořských oblastí nemusí nutně znamenat úplné omezení lidských činností, ale spíše zavedení účinných opatření řízení v souladu s cíli ochrany těchto oblastí. Komise však nevypracovala společnou normu správy ani zvláštní metodiku pro posuzování toho, které činnosti jsou slučitelné s cíli ochrany dané chráněné mořské oblasti a které musí být vzhledem k environmentálním, hospodářským a sociálním dopadům omezeny.

43 Neexistence harmonizované klasifikace kategorií ochrany a společné metodiky pro posuzování nezbytných omezení do značné míry ponechává definici potřeb ochrany a odpovídající opatření na členských státech. Ochrana se proto může mezi jednotlivými lokalitami a členskými státy lišit, a to i v rámci lokalit sítě Natura 2000.

44 Komise provozuje několik paralelních datových služeb, které poskytují informace o monitorování konkrétních iniciativ (***obrázek 4***).

Obrázek 4 | Klíčové datové služby týkající se mořských oblastí

Zdroj: EÚD.

45 Nehledě na toto zjevně velké množství informací Komise neposkytuje standardizované údaje o konkrétních cílech ochrany, environmentálních podmínkách ani ukazatelích biologické rozmanitosti jednotlivých chráněných mořských oblastí. Tyto nedostatky se snaží řešit nezávislé iniciativy, jako jsou ProtectedSeas Navigator nebo Protected Planet. Jejich oblast působnosti však zůstává omezena na otevřená data týkající se chráněných mořských oblastí bez širšího environmentálního nebo sociálního kontextu.

Ochrana rybolovných oblastí je složitá a zdlouhavá

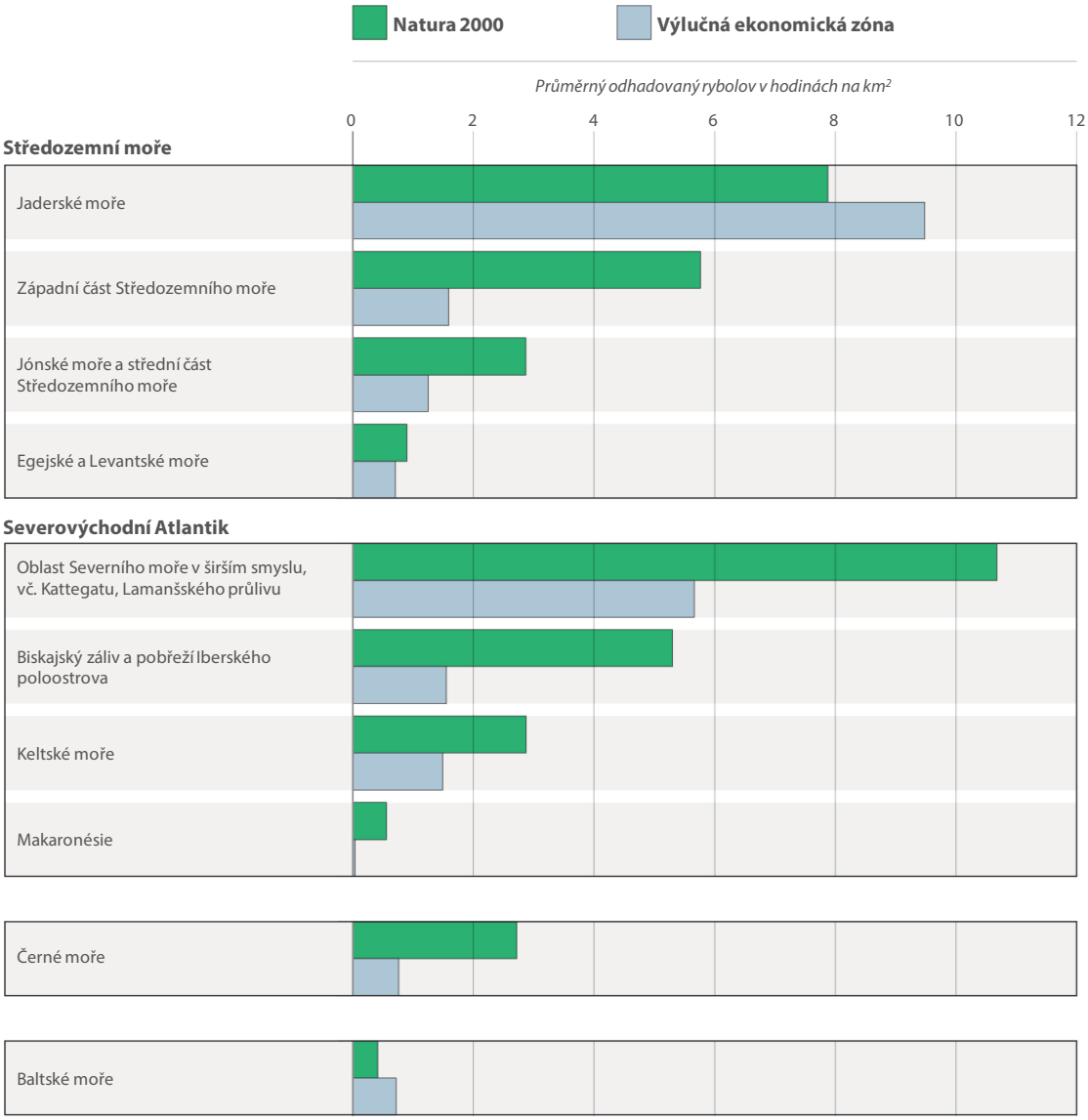
46 Rybolov je jednou z hlavních lidských činností představujících zátěž pro mořské prostředí. Rozsáhlá těžba mořských organismů a poškozování mořského dna narušuje ekologickou rovnováhu a snižuje biologickou rozmanitost moří. Intenzita těžby biologických mořských zdrojů v chráněných mořských oblastech přímo souvisí s tím, jak dobře tyto oblasti poskytují ochranu (***příloha I***).

47 Analyzovali jsme odhadovanou intenzitu rybolovu (někdy označovanou jako „odhadovaný rybolovný tlak“) v mořích EU. Cílem bylo ověřit, zda se liší mezi vodami téže podoblasti podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (***obrázek 1***) v rámci oblastí sítě Natura 2000 i mimo ně v mezích výlučných ekonomických zón členských států EU.

48 Celkové výsledky naší analýzy jsou uvedeny na ***obrázku 5***. Z našich výpočtů vyplývá, že odhadovaná intenzita rybolovu v mořských oblastech sítě Natura 2000 je 1,72krát vyšší než mimo tyto oblasti. Přibližně 85 % odhadované intenzity rybolovu pochází z rybolovných činností využívajících nejdestruktivnější kontaktní zařízení pro lov při dně. V osmi mořských podoblastech byl dopad rybolovných činností uvnitř chráněných mořských oblastí výrazně vyšší než v okolních vodách. Severní moře vyniká odhadovanou intenzitou rybolovu ve svých oblastech sítě Natura 2000 (přibližně 11 hodin na km²), která je přibližně dvakrát vyšší než v okolních vodách (přibližně 6 hodin na km²).

49 Tyto výsledky mohou odrážet skutečnost, že mnoho chráněných pobřežních mořských oblastí pokrývá jedny z nejproduktivnějších lovišť. Nicméně vyšší odhadovaná intenzita rybolovu v chráněných mořských oblastech ve srovnání s okolními moři naznačuje existenci rizik pro účinnou ochranu mořských druhů a vyžaduje pečlivé sledování.

Obrázek 5 | Střední odhadovaná intenzita rybolovu uvnitř i vně mořských oblastí sítě Natura 2000 v deseti evropských mořských podoblastech

Pozn.: údaje byly vypočteny jako hodiny odhadované rybolovné činnosti na km² za rok odvozené z údajů o sledování plavidel poskytovaných automatickým systémem zjišťování totožnosti lodí a zveřejněných organizací Global Fishing Watch (***příloha III***) pro deset evropských mořských podoblastí v období 2020–2024.

Zdroj: analýza EÚD.

50 Pokud je třeba omezit rybolovné činnosti za účelem ochrany zdrojů, použije se společná rybářská politika (SRP). Opatření pro zachování rybolovných zdrojů lze přijmout následujícími způsoby.

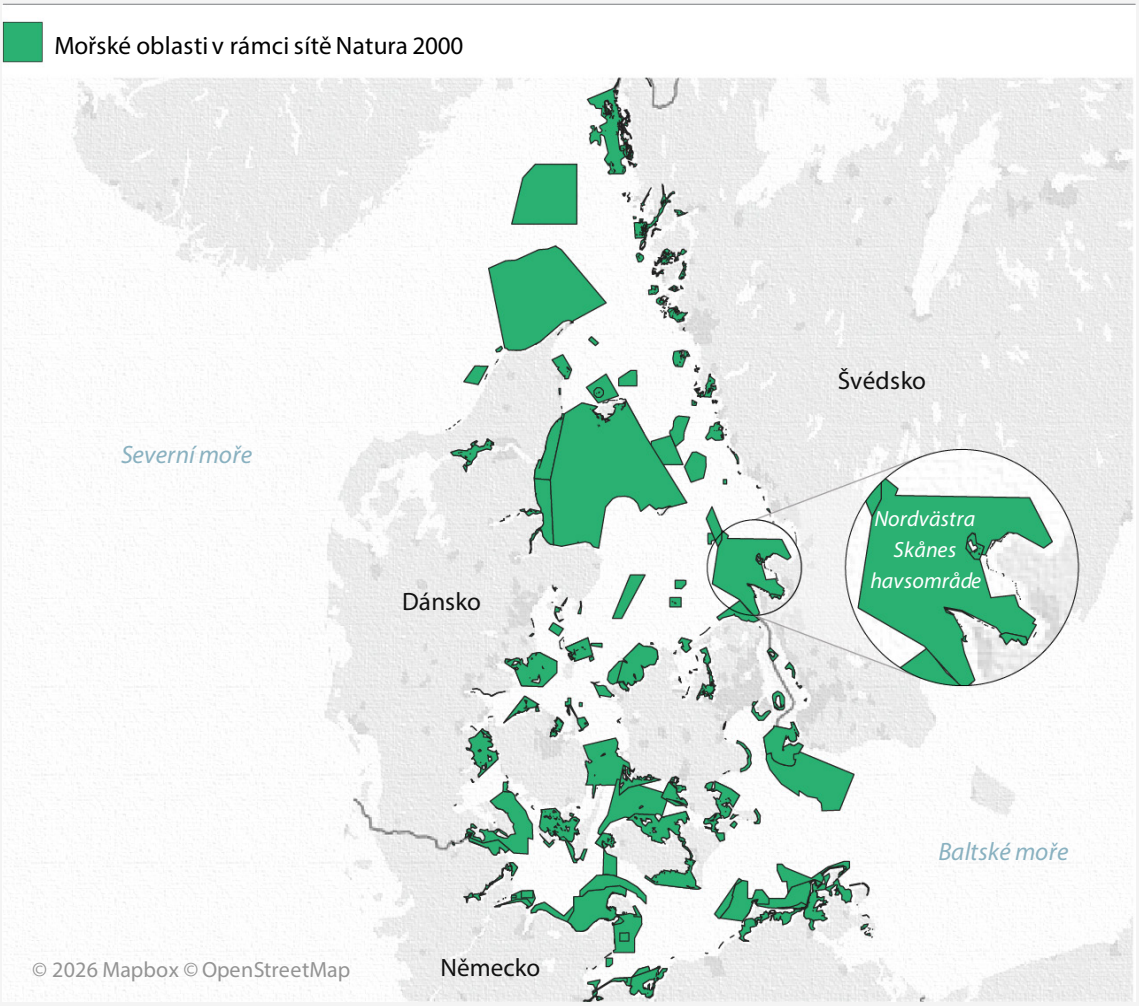
- Členské státy: mohou přijmout opatření pro svá vlastní rybářská plavidla (čl. 11 odst. 1 nařízení o SRP) nebo opatření pro dotčená rybářská plavidla EU do 12 námořních mil, a to po konzultaci s Komisí, dotčenými členskými státy a příslušnými poradními sbory (článek 20 nařízení o SRP).

- Komise: může přijímat akty v přenesené pravomoci upřesňující opatření pro zachování zdrojů, která zohledňují regionální zvláštnosti příslušného rybolovu a oblastí, pokud se opatření týkají rybářských plavidel více než jednoho členského státu (např. čl. 11 odst. 2 a 3 nařízení o SRP a článek 15 nařízení o technických opatřeních).

51 Pokud by členský stát chtěl, aby Komise zavedla ochranná opatření, která budou mít dopad na rybářská loďstva jiných členských států, musí zahájit příslušný proces. Tento proces podle článku 11 SRP může být často složitý. Stát zahajující tento proces musí poskytnout vědecké důkazy a usilovat o společné doporučení s ostatními členskými státy, které mají na rybolovu v této oblasti zájem. Tento proces může trvat několik let a zahrnuje jednání s dalšími členskými státy a různými skupinami zúčastněných stran (***rámeček 3***).

Rámeček 3

Společné doporučení o ochranných opatřeních v mořské oblasti Nordvästra Skånes havsområde Kattegat

Zdroj: EÚD na základě údajů Evropské agentury pro životní prostředí (2024).

Kattegat je mořská oblast mezi Dánskem a Švédskem, která spojuje Baltské a Severní moře. Dne 6. listopadu 2024 předložily Švédsko (jako iniciující stát), Dánsko a Německo návrh opatření v oblasti rybolovu na úrovni EU pro lokalitu sítě Natura 2000 Nordvästra Skånes havsområde v Kattegatu. Společné doporučení obsahuje švédský návrh opatření na zachování rybolovných zdrojů založený na cílech ochrany, jichž má být dosaženo v chráněné mořské oblasti, včetně:

- určení oblasti se zákazem rybolovu s cílem vyloučit veškerou rybolovnou činnost,
- zamezení přístupu do celé chráněné mořské oblasti všem mobilním kontaktním zařízením pro lov při dně,
- omezení rybolovu prováděného pomocí pevných sítí, dlouhých lovných šňůr a vězenců (válcových sítí).

Dánsko a Německo mají přímý zájem na řízení dotčeného rybolovu. Dánsko a Švédsko mají v této oblasti vnitrostátní předpisy týkající se rybolovu, zatímco německá plavidla nadále nemají žádná omezení. Na zasedání Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybářství ve dnech 24.–28. března 2025 bylo předloženo posouzení. Společné doporučení přijala Komise 7. dubna 2026 a toto doporučení vstoupilo v platnost 6. července 2026 (nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2026/785). Nařízení posiluje stávající omezení rybolovu a v celé oblasti – včetně zóny se zákazem rybolovu – nyní platí jednotný rámec EU, který stanoví stejná omezení pro německá rybářská plavidla jako pro dánské a švédské loďstvo.

52 Před vydáním nařízení v přenesené pravomoci pro všechna rybářská plavidla EU provádí Komise vlastní analýzu a konzultace, které dříve trvaly čtyři měsíce až čtyři roky. Od přijetí společné rybářské politiky v roce 2013 proto Komise zveřejnila pouze deset právních aktů omezujících rybolov v přibližně 40 chráněných oblastech. Jelikož síť chráněných mořských oblastí zahrnuje více než 6 000 lokalit, které potřebují ochranu před rybolovným tlakem, aby byly splněny cíle strategie v oblasti biologické rozmanitosti, nejsou stávající nástroje SRP vhodné k tomu, aby v dohledné budoucnosti pomohly dosáhnout environmentálních cílů. Komise ve svém hodnocení nařízení o SRP dospěla k závěru, že proces provádění článku 11 se ukázal jako náročný a pomalý.

53 Použitím těchto postupů může Komise zřídit „oblasti s omezením rybolovu“. Ačkoli oblasti s omezením rybolovu a chráněné mořské oblasti mají různé primární cíle, odlišné právní rámce a řídicí orgány (***tabulka 1***), v praxi mohou sloužit podobnému účelu při snižování rybolovného tlaku. Například dobře řízená oblast s trvalým omezením rybolovu, v níž je zakázán nebo omezen lov při dně pomocí vlečných sítí, může chránit stanoviště mořského dna.

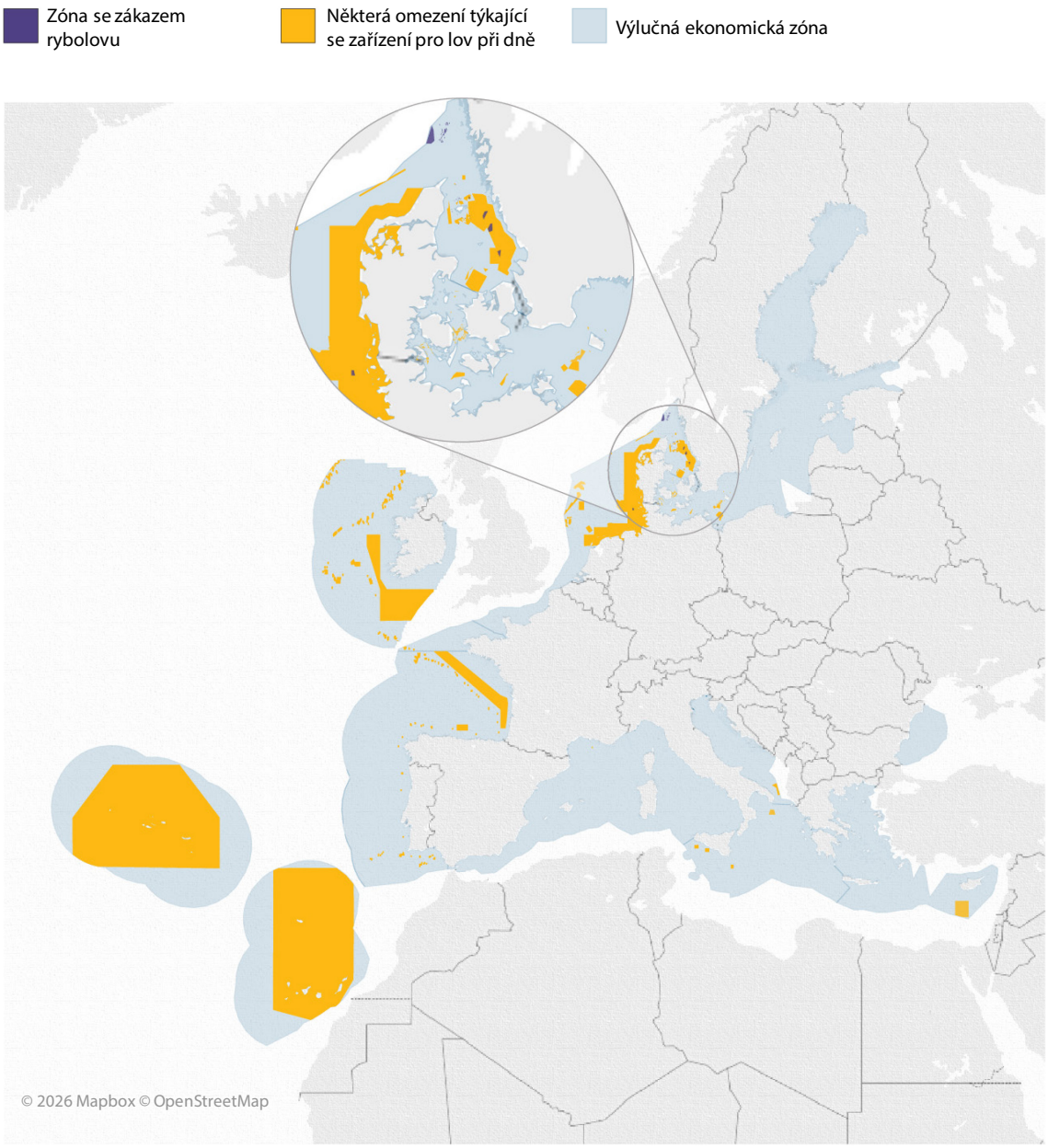
Tabulka 1 | Hlavní rozdíly mezi oblastmi s omezením rybolovu a chráněnými mořskými oblastmi

Prvek	Oblast s omezením rybolovu	Chráněná mořská oblast
	Politika rybolovu	Environmentální politika
Primární cíl	Udržitelné řízení rybolovu, ochrana některých životních fází ryb (např. místa tření/rozmnožování).	Široká ochrana ekosystémů, ochrana biologické rozmanitosti, přírodních stanovišť a kulturního dědictví
Hlavní cíl	Konkrétní komerční druhy ryb nebo destruktivní lovná zařízení (např. lov při dně pomocí vlečných sítí)	Celý mořský ekosystém včetně nekomerčních druhů, přírodních stanovišť a struktur mořského dna
Řídicí orgán	Orgány pro řízení rybolovu (např. vnitrostátní ministerstva rybolovu nebo regionální organizace pro řízení rybolovu)	Ministerstva životního prostředí, agentury pro ochranu přírody nebo organizace na ochranu životního prostředí
Omezení	Často se zaměřuje na konkrétní lovná zařízení nebo období; jiné lidské činnosti (lodní doprava, cestovní ruch) jsou omezeny jen zřídka	Může omezit více lidských činností, někdy včetně vymezení zón pro cestovní ruch, vědecký výzkum a zón s celkovým zákazem rybolovu

Zdroj: EÚD.

54 Analyzovali jsme 296 stálých oblastí s omezením rybolovu, zřízených v rámci různých nástrojů SRP a Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři, o rozloze 1 259 288 km^2 (***příloha IV***), které pokrývají 15,1 % rozlohy chráněných mořských oblastí, včetně 51 oblastí s omezením rybolovu (525 km^2), jež trvale zakázaly jakýkoli rybolov (zóny se zákazem rybolovu). Ty zajistily přísnou ochranu před rybolovným tlakem u 0,8 % Severního moře, kde se nacházely. Pro žádné jiné mořské pánve nebyly stanoveny oblasti se zákazem rybolovu podle pravidel společné rybářské politiky. Oblasti s omezením rybolovu, které jsme analyzovali, jsou uvedeny na ***obrázku 6***.

Obrázek 6 | Mapa trvalých oblastí s omezením rybolovu

Zdroj: EÚD na základě prostorových polygonů a odpovídajících odkazů na právní předpisy poskytnutých Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu (2026) a Vlámským námořním institutem (2026) a klasifikace EÚD podle typu omezení.
Upozornění: námořní zóny a hranice zobrazené na této mapě jsou prezentovány výhradně pro účely tohoto auditu a jsou založeny na externích souborech údajů. Jejich vyobrazením není dotčen právní status nebo vymezení jakéhokoli území, námořní oblasti nebo hranice a nevyplývá z nich postoj EÚD nebo EU týkající se svrchovanosti, jurisdikce nebo námořních nároků. Mapa byla vypracována pouze pro ilustraci a neměla by být považována za oficiální nebo právně závazné vyobrazení platných omezení.

Obtížná, ale nezbytná rovnováha: ochrana životního prostředí a sociálně-ekonomický dopad

55 Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 považuje ochranu biologické rozmanitosti za nezbytnost jak z hlediska environmentálního, tak i sociálně-ekonomického. Co se týče mořských ekosystémů, ve strategii se uvádí, že obnovené a náležitě chráněné mořské ekosystémy přinesou značný zdravotní, sociální a hospodářský užitek pobřežním komunitám a EU jako celku. Strategie konkrétně vyzývá k řízení rybolovu v chráněných mořských oblastech a k přijetí opatření ke snížení dopadu rybolovu na citlivá stanoviště a druhy.

56 Ve strategii se zároveň zdůrazňuje, že při provádění závazků EU v oblasti biologické rozmanitosti by měla být zohledněna celá řada výzev napříč odvětvími, regiony a členskými státy. Upozorňuje se v ní na nutnost zavést nový rámec správy, který zajistí sdílenou odpovědnost všech příslušných zúčastněných stran při plnění závazků EU v oblasti biologické rozmanitosti. Tento rámec by měl podporovat dialog se zúčastněnými stranami a participativní správu na různých úrovních.

57 Pomocí nástroje pro sledování účinnosti řízení (METT-4), který vyvinul Mezinárodní svaz ochrany přírody, jsme zkoumali, jak jsou cíle ochrany životního prostředí vyváženy v praxi se sociálně-ekonomickými hledisky a zapojením zúčastněných stran (***příloha VI***).

Sociálně-ekonomickému posouzení ochranných opatření brání významné nedostatky v údajích

58 V návaznosti na strategii v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 přijala Komise v únoru 2023 v rámci balíčku opatření pro rybářskou politiku akční plán EU na ochranu a obnovu mořských ekosystémů pro udržitelný a odolný rybolov. Cílem plánu bylo dosáhnout důslednějšího provádění politiky EU v oblasti životního prostředí a společné rybářské politiky se třemi pilíři udržitelnosti – environmentálním, hospodářským a sociálním.

59 Jedním z operačních cílů akčního plánu bylo přispět k dosažení a zachování udržitelných úrovní rybích populací. V plánu byla stanovena potřeba zlepšit selektivitu lovných zařízení, snížit dopad rybolovu na citlivé druhy a mořské dno a podpořit odvětví rybolovu, výzkum, provádění, správu a zapojení zúčastněných stran.

60 Akční plán rovněž zdůraznil naléhavou potřebu chránit a obnovit stanoviště mořského dna. Vyzval proto členské státy, aby přijaly vnitrostátní opatření nebo předložily společná doporučení, aby byl do roku 2024 zaveden zákaz mobilního rybolovu při dně v chráněných mořských oblastech, které byly lokalitami sítě Natura 2000, a do roku 2030 postupně ukončen rybolov při dně ve všech chráněných mořských oblastech. Příklad takových vnitrostátních opatření jsme nalezli pouze v jednom navštíveném členském státě (*rámeček 4*).

Rámeček 4

Zákaz lovu při dně pomocí vlečných sítí v chráněných mořských oblastech

Švédsko se rozhodlo změnit svou legislativu týkající se rybolovu a zavedlo obecný zákaz rybolovu při dně pomocí vlečných sítí v chráněných mořských oblastech v pásmu od tří do čtyř námořních mil od švédského pobřeží, kam mají přístup pouze švédská plavidla. Zákaz vstoupil v platnost 1. července 2026. Švédská agentura pro mořské a vodní hospodářství může z tohoto zákazu udělit výjimky, pokud povolené činnosti neohrožují účel chráněné mořské oblasti.

Před udělením výjimky se agentura musí poradit rovněž s výkonným orgánem odpovědným za danou oblast. V případě jedné chráněné mořské oblasti, Kosterfjorden Väderöfjorden, agentura na základě posouzení rozhodla, že v některých částech této oblasti může pokračovat lov garnátů pomocí vlečných sítí, neboť to nemá negativní dopad na cíle ochrany oblasti.

61 Komise ve svém akčním plánu z roku 2023 uvedla, že postupné ukončení mobilního rybolovu druhů žijících při dně v chráněných mořských oblastech by mělo na některé hospodářské subjekty a komunity sociálně-ekonomický dopad. To podtrhuje význam provádění důkladných sociálně-ekonomických posouzení při koncipování a provádění těchto opatření. Z naší analýzy plenárních zpráv Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybářství z let 2024 a 2025 však vyplývá, že řádnému posouzení sociálně-ekonomických účinků a dopadu navrhovaných opatření často brání nedostatek údajů.

62 V údajích týkajících se pobřežních rybolovných loďstev jsou nedostatky, neboť plavidla kratší než 15 metrů nebyla do roku 2026 povinna mít žádný systém sledování polohy plavidel. To bránilo orgánům přesně vyčíslit rizika vysídlování související s chráněnými oblastmi nebo jejich hospodářský dopad na zranitelné drobné rybáře. Zjistili jsme také, že do značné míry neexistovalo systematické sociálně-ekonomické monitorování po určení oblasti jako chráněné, přičemž členské státy poukazovaly na nedostatek standardizovaných metodik pro posuzování v místním měřítku. Orgány se při projektování nebo odůvodňování hospodářských efektů ochranných opatření proto často spoléhají spíše na kvalitativní posouzení nebo mezinárodní případové studie než na vnitrostátní hospodářské údaje specifické pro danou lokalitu.

Rostoucí zapojení zúčastněných stran, avšak ne vždy zakotvené ve správních procesech

63 Pro dlouhodobý úspěch a sociální udržitelnost chráněných mořských oblastí má zásadní význam účinné zapojení zúčastněných stran. Zapojení zúčastněných stran je nezbytné, aby byla vybudována důvěra v proces ochrany. V akčním plánu pro mořské ekosystémy se zdůrazňuje, že úspěšné provádění opatření v oblasti životního prostředí a řízení rybolovu vyžaduje podporu všech zúčastněných stran a že při vypracovávání a provádění opatření mají zásadní význam transparentnost, spolupráce, osvěta, informace a inkluzivnost.

64 V minulosti, zejména v rámci sítě Natura 2000, se při včasném určování často používaly přístupy shora dolů, které upřednostňovaly vědecká environmentální kritéria a přehlížely zapojení zúčastněných stran. Členské státy, které jsme navštívili, nyní přecházejí k systematickým a institucionalizovaným konzultacím se zúčastněnými stranami. Francie dostává formální informace od své rady pro námořní pobřeží (Conseil Maritime de Façade), která zahrnuje hlavní zúčastněné strany. Irsko směřuje k aktivnějšímu zapojení zúčastněných stran (***rámeček 5***) a Švédsko provádí rozsáhlé zapojení na úrovni lokality. Více než polovina (56 %) dotázaných vedoucích pracovníků se domnívá, že mezi místními lidmi, zúčastněnými stranami a vedoucími pracovníky chráněných oblastí existuje otevřená komunikace a důvěra.

Rámeček 5

Veřejná konzultace o zákazu rybolovu pomocí vlečných sítí

Šprot obecný je malá ryba, která se přirozeně vyskytuje v Irsku a je bohatým zdrojem bílkovin pro velryby, jiné kytovce a mořské ptáky.

Politická směrnice č. 1 z roku 2019 fakticky zakázala rybářským plavidlům delším než 18 metrů používat vlečné nebo zátahové sítě v pobřežním pásmu o šířce šesti námořních mil. Zákaz byl krátce poté zrušen rozhodnutím Vrchního soudu v Dublinu z důvodu procesního nedostatku v konzultačním procesu, který měl dopad na právo zúčastněných stran na slyšení.

V roce 2024 zahájila irská vláda veřejnou konzultaci o lovu pomocí vlečných sítí v pásmu o šířce šesti námořních mil, která nakonec vedla k novému pokusu o zákaz.

V červenci 2025 irská vláda oznámila svůj záměr zavést určitá omezení lovu šprota obecného prováděného velkými plavidly pomocí vlečných sítí. Politická směrnice č. 1 z roku 2025 stanovila, že rybolov šprota obecného pomocí vlečných sítí prováděný plavidly delšími než 18 metrů v pásmu šesti námořních mil vyžaduje povolení, od října 2025 podléhá omezujícím kvótám a od října 2026 bude zcela zakázán.

65 Zúčastněné strany, s nimiž jsme vedli rozhovory, navzdory těmto strukturálním zlepšením tvrdily, že jejich schopnost provádět technické analýzy nebo smysluplně ovlivnit konečné regulační hranice často omezují „krátké“ lhůty. Z výsledků průzkumu (bod ***69***) vyplývá, že na všech rozhodnutích vedení (např. na společném řízení) se podílí 18 % zúčastněných stran a 44 % poskytuje určité vstupní informace do diskusí.

66 Řádně spravované chráněné mořské oblasti s participativní správou, se zapojením zúčastněných stran, jako jsou místní komunity a zástupci rybolovu, do koncipování a provádění ochranných opatření pomáhají zvýšit jejich legitimitu a úspěšně propojit cíle ochrany s efekty v hospodářské a sociální oblasti (***rámeček 6***).

Rámeček 6

Příklad participativní správy

Francouzský mořský přírodní park Iroise byl v roce 2014 zařazen na zelený seznam IUCN. Podle normy pro zelený seznam IUCN se posuzují čtyři složky: dobrá správa, řádná koncepce a plánování, účinné řízení a úspěšné efekty v oblasti ochrany.

Park, který byl vytvořen v roce 2007 u pobřeží Finistère mezi ostrovy Sein a Ouessant a hranicemi teritoriálního moře, zahrnuje plochu o rozloze téměř 3 400 km^2. Je známý svými bohatými přírodními zdroji, tradičním rybolovem, majáky na moři a rozmanitými volně žijícími živočichy a planě rostoucími druhy – od desítek druhů řas až po mořské savce a ptáky. Nachází se v něm několik lokalit sítě Natura 2000.

Park spravuje francouzský Úřad pro biologickou rozmanitost, což je vládní agentura. Provádí rozhodnutí přijatá správní radou parku. Tato rada sdružuje všechny subjekty působící v mořském prostředí, které mají zájem na ochraně této oblasti: vládní útvary, místní orgány, zástupce námořních odborníků, sdružení na ochranu životního prostředí, uživatele a vědecké odborníky.
Zdroj: Zelený seznam IUCN.

67 Výsledky našeho průzkumu poukazují na nejednotnou míru zapojení hospodářských subjektů. Pokud jde o komerční uživatele moře, pouze 21 % lokalit s nimi udržuje pravidelný kontakt a ve významné míře spolupracuje, 44 % uvádí jejich částečné zapojení a 18 % uvádí malé nebo žádné zapojení. Podobně různorodé jsou i interakce s provozovateli cestovního ruchu: 31 % vedoucích pracovníků uvádí dobrou spolupráci, 31 % omezený kontakt a 17 % prakticky žádnou interakci.

Kvůli nedostatkům v řízení a nedostatečnému provádění jsou efekty v oblasti ochrany slabé

68 Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 stanoví, že všechny chráněné oblasti by měly podléhat účinné správě, měly by pro ně být definovány jasné cíle a opatření v oblasti ochrany a měly by být odpovídajícím způsobem monitorovány. Účinnost politik EU v oblasti ochrany moří závisí na jejich důsledném provádění a prosazování předpisů 22 pobřežními členskými státy, které s Komisí sdílejí odpovědnost za provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí a souvisejících strategií týkajících se chráněných mořských oblastí.

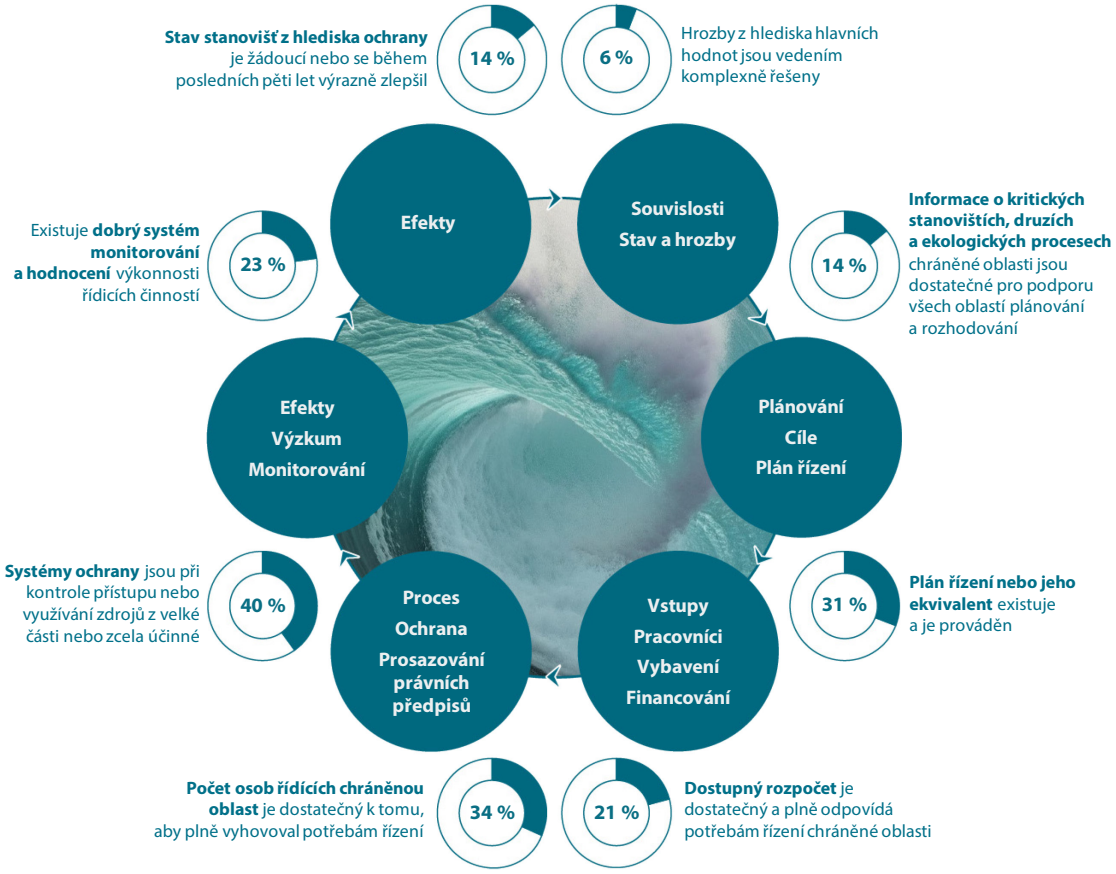
69 Zkoumali jsme, zda vybrané členské státy přijaly vhodné postupy řízení, přičemž jako referenční rámec jsme použili model adaptivního řízení. Za tímto účelem jsme k získání kvantifikovatelných výsledků použili nástroj METT-4. Metodika výpočtu procentních hodnot je uvedena v ***příloze VI***. Posouzení získané z tohoto nástroje jsme potvrdili auditními návštěvami a dokumentárními přezkumy 15 chráněných mořských oblastí v kontrolovaných členských státech. Dále jsme analyzovali veřejně dostupné soubory údajů, abychom posoudili zeměpisný a ekologický stav chráněných mořských oblastí v mořích EU.

Většina chráněných oblastí nepoužívá postupy adaptivního řízení

70 Adaptivní řízení je cyklický proces, který upřednostňuje průběžné získávání poznatků tím, že do budoucího strategického plánování začleňuje zpětnou vazbu z dosavadních výsledků. Při tomto přístupu se za pomoci systematického hodnocení určuje, zda konkrétní zásahy dosáhly zamýšlených výsledků v oblasti ochrany, takže pak lze provádět úpravy založené na důkazech.

71 Na ***obrázku 7*** je znázorněna koncepce adaptivního řízení s uvedením nejpozitivnějších odpovědí dotazovaných vedoucích pracovníků.

Obrázek 7 | Cyklus adaptivního řízení a stanoviska vedoucích pracovníků chráněných mořských oblastí

Zdroj: EÚD na základě výsledků z nástroje METT-4.

Cíle ochrany a plány řízení

72 Směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích vyžadují, aby pro jednotlivé lokality sítě Natura 2000 byly stanoveny specifické cíle. Strategie v oblasti biologické rozmanitosti a kritéria a pokyny Komise pro určování chráněných oblastí z roku 2022 tento požadavek dále vyzdvihly a zdůraznily, že všechny chráněné oblasti by měly mít jasně definované cíle a opatření v oblasti ochrany.

73 Z posouzení provedeného vedoucími pracovníky chráněných mořských oblastí, které jsme zkoumali pomocí nástroje METT-4, vyplynulo, že v našem auditním vzorku mělo cíle dohodnuto 86 % chráněných oblastí. Pouze 23 % z nich však bylo spravováno za účelem dosažení jejich cílů ochrany. Celkem 63 % chráněných mořských oblastí uvedlo, že cíle pro lokality sice existovaly, ale lokality byly spravovány za účelem jejich dosažení pouze částečně. Toto posouzení jsme potvrdili údaji z 3 648 mořských oblastí sítě Natura 2000, které byly nahlášeny Evropské agentuře pro životní prostředí (EEA), a zjistili jsme, že plány řízení specifické pro danou lokalitu mělo vypracováno nebo právě vypracovávalo 59 % z nich.

74 Směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích neukládají výslovně povinnost vypracovat plán řízení pro každou lokalitu, Komise to však doporučuje, neboť to usnadňuje plánování ochrany a zapojení zúčastněných stran. Pokyny Komise z roku 2022 stanoví, že účinná správa musí být podpořena plány řízení, které zahrnují spolehlivé mechanismy monitorování a přezkumu.

75 Celkem 80 % vedoucích pracovníků v našem průzkumu uvedlo, že mají plán řízení, 31 % uvedlo, že byl řádně proveden, 40 % uvedlo částečné provedení a 9 % uvedlo, že nebyl proveden. Avšak 20 % vedoucích pracovníků uvedlo, že žádný plán řízení nemají. Plány řízení nejsou vyžadovány předpisy, jejich neexistence by mohla poukazovat na nedostatečnou nebo neprobíhající řídicí činnost.

Financování a zaměstnanci

76 Účinné řízení vyžaduje jasné cíle, jako je zachování biologické rozmanitosti a posílení rybích populací, které vyžadují nepřetržitou, přiměřeně financovanou, společnou a dlouhodobou činnost prováděnou kvalifikovanými pracovníky. Více než 63 % dotázaných vedoucích pracovníků uvedlo, že pracovníci buď nejsou k dispozici (9 %), nebo jich je příliš málo na to, aby uspokojili potřeby řízení (55 %). Nicméně 51 % respondentů se domnívalo, že znalosti a dovednosti jejich pracovníků jsou dobře sladěny se specifickými potřebami správy jejich chráněných oblastí.

77 Provoz chráněných mořských oblastí je financován z vnitrostátních rozpočtů. V našem průzkumu 62 % respondentů uvedlo, že jejich rozpočet je pro základní řízení přinejmenším přijatelný. Stabilita finančních prostředků je však velmi kolísavá, neboť 40 % lokalit má jen malé nebo žádné zajištěné financování a je zcela závislých na proměnlivých externích zdrojích. Pouze 14 % mělo zajištěný rozpočet a 49 % vedoucích pracovníků uvedlo, že k plnění svých úkolů nemají dostatečná zařízení a vybavení.

Prosazování právních předpisů

78 I když se často používají digitální systémy monitorování a sledování plavidel, v mnoha případech nejsou k dispozici dostatečné lidské a logistické zdroje, aby bylo možné na základě těchto údajů jednat. Celkem 37 % zkoumaných lokalit zmínilo buď žádnou, nebo nedostatečnou ochranu, navzdory skutečnosti, že 48 % pracovníků mělo alespoň přijatelnou schopnost prosazovat právní a správní předpisy týkající se chráněných oblastí, což znamená, že po zjištěných porušeních předpisů nemohlo následovat účinné odrazování. Mnoho chráněných oblastí sice má kapacitu pro dohled, často jim však chybí právní nástroje nebo logistická podpora nezbytná pro důsledné prosazování předpisů.

Výzkum a monitoring

79 Chráněné mořské oblasti jsou cenným místem pro provádění vědeckého výzkumu a získávání poznatků o mořských ekosystémech. Tyto poznatky by měly být sdíleny s vedoucími pracovníky s cílem zlepšit rozhodování v oblasti řízení. Celkem 62 % zkoumaných lokalit uvedlo, že provádějí výzkumnou činnost ve značném rozsahu, ale pouze 11 % považovalo integrovaný program průzkumu a výzkumnou činnost za plně relevantní pro potřeby řízení.

80 Kromě vědeckého výzkumu by provádění plánů řízení nebo ekvivalentních nástrojů mělo zahrnovat formální mechanismy sledování a přezkumu s cílem usnadnit nezbytné úpravy založené na výkonnosti. Pouze 23 % dotázaných vedoucích pracovníků lokalit nám však sdělilo, že cyklus řízení úspěšně uzavřeli a za pomoci spolehlivých monitorovacích systémů aktivně zdokonalovali a zlepšovali své činnosti v oblasti ochrany. U zbývající části platných odpovědí (63 % dotazovaných vedoucích pracovníků) nebylo monitorování prováděno vůbec (9 %) nebo byly údaje z monitorování shromažďovány *ad hoc* a do systému řízení nebyly vkládány zpět strukturované výsledky (54 %). V důsledku toho bylo monitorování ve většině případů spíše pasivním procesem než aktivním nástrojem pro adaptivní řízení.

81 Vedoucí pracovníci dotazovaní během auditních návštěv uvedli, že systematické monitorování mořského prostředí je nákladné a často finančně nedostupné. Údaje používané pro monitorování proto často pocházejí z *ad hoc* výzkumných projektů prováděných univerzitami nebo jinými výzkumnými institucemi. Tyto zdroje údajů jsou však nevhodné, neboť rozsah a druh shromažďovaných údajů ne vždy odpovídají specifickým potřebám řízení. K řešení tohoto problému některé chráněné mořské oblasti zkoušejí inovativní a nákladově efektivní řešení využívající výzkumné drony (***rámeček 7***).

Rámeček 7

Používání mořských dronů pro nákladově efektivní monitorování populací ryb v Baltském moři

Foto © Aron Hejdström, krajský úřad regionu Gotland.

V lokalitě Natura 2000 *Hoburgs bank och Midsjöbankarna* (SE0330308) nacházející se v moři byl použit autonomní dron poháněný větrnou a solární energií, pomocí něhož byla monitorována rybí biomasa a environmentální podmínky relevantní pro ochranu sviňuchy obecné.

Náklady na monitorování pomocí námořních dronů jsou oproti standardním průzkumům prováděným za pomoci lodí nižší. Drony sice nemohou nahradit výzkumná plavidla (například pro fyzický odběr vzorků), mohou však doplnit tradiční metody shromažďování údajů o distribuci ryb, planktonu a environmentálních podmínkách.

82 Komise nevypracovala společnou normu řízení ani zvláštní metodiku pro posuzování účinnosti řízení. Pouze v září 2024 přidělila 1,6 milionu EUR na projekt evropské metodiky LIFE-PAME[3] s cílem vytvořit do konce roku 2028 flexibilní a adaptabilní rámec přizpůsobený různým potřebám členských států EU. Projekt vychází z mezinárodně zavedených nástrojů a metodik pro měření účinnosti řízení, jako je nástroj METT-4 IUCN a metodika rychlého posouzení a stanovení priorit při řízení chráněných oblastí Světového fondu na ochranu přírody.

83 Vzhledem k době trvání projektu a neexistenci prováděcího plánu je nepravděpodobné, že standardizovaný rámec pro posuzování řízení bude do roku 2030 funkční v celé EU. Proto je obtížné důsledně sledovat, zda řízení chráněných mořských oblastí účinně dosahuje svých zamýšlených ekologických a sociálních efektů.

Efekty v oblasti ochrany jsou smíšené

84 Každých šest let provádí Komise kontrolu stavu sítě Natura 2000 na základě článku 17 směrnice o přírodních stanovištích a článku 12 směrnice o ptácích. Agentura EEA na základě vnitrostátních zpráv vypracovává souhrnné celounijní posouzení, které určuje, u kterých druhů dochází k obnovování a kterých ubývá. Výsledky jsou uvedeny ve zprávě o stavu přírody v EU a v přehledu údajů, z nichž vyplývá, že příznivý stav z hlediska ochrany má pouze 19 % pobřežních stanovišť a 24 % ryb. Poslední zpráva byla zveřejněna v roce 2020 a představuje výsledky cyklu podávání zpráv za období 2013–2018 (před více než osmi lety). Nová zpráva o stavu přírody vycházející z údajů za období 2019–2024 má být zveřejněna na konci roku 2026.

85 Mezi ambiciózními právními předpisy na vysoké úrovni a skutečným dosažením cílů v oblasti ochrany jsou nadále značné rozdíly. Směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích vstoupily v platnost před více než 30 lety a stále zdaleka nedosahují cíle příznivého stavu z hlediska ochrany u všech chráněných typů mořských stanovišť a druhů. Podobně se opakovaně vyskytují i nedostatky v provádění v případech, kdy zavedené mechanismy rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí nedosahují dobrého environmentálního stavu z hlediska biologické rozmanitosti moří nebo celistvosti mořského dna.

[3] *Management Effectiveness for Protected Areas in Europe*, LIFE23-PRE-DE-PAME-Europe/101148110.

86 Na úrovni chráněných oblastí většina dotazovaných vedoucích pracovníků neposkytla o efektech v oblasti ochrany žádné informace. U těch, kteří informace uvedli, byla situace smíšená: 17 % uvedlo, že stav klíčových druhů je nežádoucí, a 31 % odpovědělo, že jejich stav z hlediska ochrany je žádoucí nebo se za posledních pět let zlepšil. Tato situace byla palčivější u přírodních stanovišť: u 25 % lokalit byl stav považován za nežádoucí a u 14 % byl žádoucí nebo se za posledních pět let zlepšil.

87 Mořská stanoviště hrají zásadní úlohu jako jímky uhlíku. Ukládání a sekvestrace uhlíku však nebyly řešeny v 66 % oblastí, které jsme posuzovali, zatímco u 26 % z nich byly tyto koncepce posuzovány pouze obecně, bez opatření v praxi. Pouze 9 % lokalit přijalo aktivní opatření ke snížení úniku uhlíku zachyceného v sedimentu nebo k posílení sekvestrace. Jedná se o promarněnou příležitost ke zmírnění změny klimatu prostřednictvím hospodaření s uhlíkem.

88 Zjistili jsme také, že zkoumané oblasti zůstaly na dopad změny klimatu z velké části nepřipravené (bod ***05***). Zejména žádná ze zkoumaných lokalit nezavedla podrobné a realizovatelné plány pro přizpůsobení se změně klimatu. Kromě toho 60 % vedoucích pracovníků uvedlo, že bylo vynaloženo pouze zanedbatelné úsilí o to, aby bylo přizpůsobení se změně klimatu začleněno do jejich strategií řízení. 17 % z nich sice začalo vypracovávat plány, které však prozatím nebyly důsledně uplatňovány. Tato absence strategického plánování vede k tomu, že většina těchto mořských ekosystémů je zranitelná vůči dopadům rychle se měnícího klimatu (viz také zvláštní zpráva EÚD 15/2024 o přizpůsobení se změně klimatu).

Vysoká očekávání nových právních předpisů ukládajících povinnost aktivní obnovy

89 EU uznala existenci tohoto pokračujícího nežádoucího stavu biologické rozmanitosti a přijala nařízení (EU) 2024/1991 o obnově přírody, které představuje posun v přístupu k ochraně přírody od pasivní ochrany k aktivní obnově poškozených ekosystémů. Vzhledem k tomu, že nařízení je přímo použitelné na všechny členské státy, mělo by při správném provádění usnadnit a urychlit dosažení jeho cílů.

90 Nařízení o obnově přírody jakožto ústřední pilíř strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 stanoví právně závazné cíle obnovit 20 % mořských oblastí do roku 2030 a všechny ekosystémy, které potřebují obnovu, do roku 2050 (článek 1). Článek 5 vyžaduje, aby členské státy stanovily opatření na obnovu potřebná ke zlepšení stavu alespoň 30 % citlivých stanovišť, která nejsou v dobrém stavu (příloha II), tak aby se dostala do „dobrého stavu“. Seznam stanovišť uvedený v této příloze je rovněž zlepšením devíti mořských stanovišť uvedených ve směrnici o stanovištích. ***Tabulka 2*** obsahuje souhrnné porovnání dřívějších právních předpisů a nového přístupu.

Tabulka 2 | Porovnání dřívější ochrany s aktivní obnovou

Prvek	Dřívější ochrana	Aktivní obnova
Hlavní cíl	Ochrana zbývajících zdrojů a prevence zhoršování stavu	Iniciativy v oblasti aktivního zlepšování; obnova ztracených stanovišť
Strategie	Vytvoření hranic, označení oblastí, umožnění obnovy přírody	Opětovná výsadba mořské trávy, obnova útesů, opětovné osídlení vyčerpaných ekosystémů
Právní váha	Směrnice; často kvalitativní cíle, neurčité lhůty	Nařízení; právně závazné cíle a lhůty; zavedené monitorování
Územní působnost	Většinou uvnitř lokalit sítě Natura 2000	Všechny oblasti vyžadující obnovu

Zdroj: analýza EÚD.

91 Další důležitá změna se týká budování znalostní základny. Aby bylo zajištěno, že obnova mořských oblastí bude založena na vědeckých poznatcích, musí je členské státy zmapovat a určit jejich stav. Do roku 2030 musí být tento stav znám alespoň u 50 % oblasti zahrnující přírodní stanoviště (skupiny 1 až 6) uvedená v příloze II nařízení o obnově přírody.

92 Cílem nařízení o obnově přírody je rovněž zajistit dlouhodobou životaschopnost modré ekonomiky. Z posouzení dopadů vyplývá, že každé euro vynaložené na obnovu přináší návratnost investic ve výši 8 až 38 EUR v přínosech z ekosystémových služeb (např. dodávky mořských plodů, regulace klimatu, cestovní ruch). Obnova kritických stanovišť, v nichž dochází k líhnutí, a ekosystémů mořského dna je považována za zásadní nejen pro obnovu biologické rozmanitosti, ale také pro zajištění potravinového zabezpečení a doplnění komerčních rybích populací, aby se zabránilo tomu, že odvětví rybolovu bude dále oslabovat své vlastní biologické základy.

93 Nařízení o obnově přírody je právně závazný akt, který stanoví konkrétní, časově vymezené cíle. Obnova oceánu je však složitější, nákladnější a politicky citlivější než obnova půdy. Praktickému provádění obnovy mořských oblastí brání několik překážek (viz níže).

- Hlavní překážkou je neexistence přesného mapování u mnoha hlubinných stanovišť, neboť obnovu nelze bez komplexních základních údajů provést. Podobně přetrvávají i vědecké problémy při definování „dobrého stavu prostředí“ pro oblasti mořského dna, v nichž dochází k dlouhodobému bagrování pod vodou nebo lovu vlečnými sítěmi.

- Účinná obnova vyžaduje omezení rybolovných činností; tato opatření jsou však i nadále podmíněna rámcem společné rybářské politiky, který zahrnuje dlouhý a zatěžující administrativní proces (bod ***52***).

- Vzhledem ke značným nákladům spojeným se specializovanými námořními operacemi existuje riziko, že stávající financování nebude dostatečné pro rozšíření projektů z malých pilotních lokalit na 20 % mořských oblastí požadovaných do roku 2030 (bod ***29***).

Tuto zprávu přijal v Lucemburku na svém zasedání dne 22. září 2026 senát I, jemuž předsedá členka Účetního dvora Joëlle Elvingerová.

Za Účetní dvůr

Tony Murphy
předseda

Přílohy

Příloha I – O auditu

Základní informace

01 Světové oceány a moře regulují klíčové planetární systémy, a hrají tak ústřední úlohu při udržování života na Zemi. Mají zásadní význam pro naši existenci, neboť produkují 50 % kyslíku planety a obsahují 80 % její biologické rozmanitosti. Oceány mají zásadní význam pro zmírňování změny klimatu, neboť absorbují přibližně 90 % přebytečného tepla zachyceného skleníkovými plyny v atmosféře a přibližně 25 % všech emisí uhlíku.

02 Jsou základním pilířem celosvětového potravinového zabezpečení a hospodářských zdrojů obživy, miliardám lidí poskytují primární zdroj bílkovin a podporují miliony pracovních míst prostřednictvím rybolovu, cestovního ruchu a obchodu. Podle zprávy EU o modré ekonomice z roku 2025 vytvořilo toto odvětví hrubou přidanou hodnotu v odhadované výši 263 miliard EUR, což představuje 1,7 % celkové hrubé přidané hodnoty EU, a podpořilo 4,9 milionu pracovních míst, což odpovídá 2,4 % zaměstnanosti v EU (v roce 2022).

03 Stav oceánů se v důsledku změny klimatu, znečištění, využívání biologických mořských zdrojů a úbytku přírodních stanovišť zhoršuje. Celosvětově se přibližně u 60 % mořských ekosystémů zhoršuje stav nebo jsou využívány neudržitelným způsobem a více než 50 % mořských druhů čelí do roku 2100 hrozbě vyhynutí. Podobná je i situace moří EU.

04 Největšími hrozbami pro mořské ekosystémy a biologickou rozmanitost jsou jejich nadměrné využívání a destruktivní rybolovné postupy, kdy na biologicky neudržitelné úrovni je v současné době loveno více než 35 % celosvětových populací ryb. Destruktivní metody, jako je lov při dně pomocí vlečných sítí, způsobují fyzické poškození mořského dna, destabilizují mořské potravní sítě a vedou k vedlejším úlovkům, které zahrnují chráněné druhy, jako jsou želvy, žraloci a delfíni. Tyto metody jsou spojeny s vysokou mírou výmětů, která se v průměru pohybuje mezi 30 % a 55 % celkové vytěžené biomasy. Ekologický dopad je dále umocněn nezákonným, nehlášeným a neregulovaným rybolovem, který podle odhadů představuje přibližně 11 % až 19 % nahlášených celosvětových úlovků.

05 Zatímco nadměrný rybolov je bezprostřední hrozbou, změna klimatu je nejrychleji rostoucí zátěží pro mořská prostředí a multiplikátorem hrozeb. Oteplování oceánů vede k bělení korálů a migraci druhů do chladnějších vod, okyselování oceánů zase narušuje tvorbu ulit a krunýřů kalcifikujících organismů. Rostoucí teploty způsobují odkysličování a vytváření mrtvých zón, v důsledku čehož je mořský život stále zranitelnější vůči všem ostatním druhům zátěže pro životní prostředí.

Chráněné mořské oblasti

06 Chráněné mořské oblasti jsou zeměpisně vymezené mořské oblasti, které jsou právně určeny, regulovány a spravovány s cílem dosáhnout dlouhodobé ochrany přírody. Jejich hlavním cílem je chránit a obnovovat mořskou biologickou rozmanitost, přírodní stanoviště a funkce ekosystémů zmírňováním různých druhů zátěže vyvolaných člověkem a kontrolou těžby zdrojů v rámci jejich hranic.

07 Chráněné mořské oblasti zahrnují širokou škálu úrovní určení a ochrany, od přísně chráněných, vysoce regulovaných zón s přísnými omezeními „zákazu rybolovu“ až po minimálně chráněné oblasti, kde je umožněno provádět lidské činnosti, narušení mořského dna i neomezenou těžbu mořských biologických zdrojů.

08 Efekty ochrany chráněných mořských oblastí jsou v dobře spravovaném a přísně chráněném prostředí výrazně vyšší než v málo chráněných oblastech se slabou nebo žádnou správou, kde jsou obecně považovány za zanedbatelné. Mezi efekty patří ochrana biologické rozmanitosti, ochrana zranitelných stanovišť, zachování ekosystémových funkcí a podpora souvisejících ekosystémových služeb (např. ochrana oblastí pro tření a líhnutí ryb). Chráněné mořské oblasti mohou rovněž podporovat cestovní ruch a rekreaci, udržovat kulturní a komunitní hodnoty, chránit živobytí spojené se zdravými mořskými ekosystémy a poskytovat příležitosti pro vzdělávání, výzkum a dlouhodobé řízení.

09 Nárůst populací v chráněných oblastech může zlepšit rybolov a biologickou rozmanitost v okolních oblastech prostřednictvím dvou klíčových mechanismů: přeléváním nedospělých a dospělých ryb do přilehlých nechráněných vod a vývoz vajec a larev, které přispívají k přírůstku za hranicemi chráněné oblasti. Aby bylo dosaženo účinků na úrovni mořských pánví, musí chráněné mořské oblasti vytvořit síť, která splňuje zvláštní ekologická kritéria pro maximalizaci biologického výstupu.

Regulační rámec

10 EU vždy považovala ochranu životního prostředí za základní pilíř svého institucionálního rámce a operační identity. EU i její členské státy jsou aktivními stranami řady klíčových mezinárodních dohod upravujících udržitelné využívání a ochranu oceánů. To zahrnuje základní právní rámce, jako je Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu, a také mandáty zaměřené na biologickou rozmanitost, jako jsou Bonnská a Bernská úmluva a různé regionální úmluvy pro mořské prostředí (např. OSPAR, Komise na ochranu baltského mořského prostředí HELCOM).

11 V roce 2022 přijaly smluvní strany Úmluvy o biologické rozmanitosti celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu, včetně cíle dosáhnout do roku 2030 účinné ochrany a správy nejméně 30 % světové pevniny, vnitrozemských vod, pobřežních oblastí a oceánů prostřednictvím chráněných oblastí a dalších účinných opatření zaměřených na ochranu jednotlivých oblastí. Tento cíl bývá označován také jako „30 x 30“. Podpořily jej téměř všechny země na celém světě, včetně všech členských států EU. Dne 17. ledna 2026 vstoupila v platnost Úmluva OSN o volném moři.

12 Ambice EU v oblasti životního prostředí byly často vyšší než globální závazky. Směrnicí o ptácích z roku 1979 a směrnicí o stanovištích z roku 1992 byla zřízena síť chráněných pevninských a mořských oblastí Natura 2000, která je nadále základním kamenem mechanismu EU na ochranu přírody. Tyto směrnice byly posíleny rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí z roku 2008 a směrnicí o územním plánování námořních prostor z roku 2014, jejichž cílem je udržitelné řízení lidských činností v mořských vodách.

13 Komise dala své ambice najevo prostřednictvím po sobě jdoucích strategií v oblasti biologické rozmanitosti v letech 1998, 2011 a 2020. Nejnovější z nich, Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, přijatá Komisí a schválená Radou v roce 2020, stanoví závazky EU týkající se chráněných mořských oblastí, které mají být splněny do roku 2030, konkrétně:

- právní ochranu nejméně 30 % mořských oblastí EU,
- přísnou ochranu alespoň třetiny chráněné oblasti (tj. 10 % celkové rozlohy moří EU).

Strategie se rovněž zavazuje k účinné správě všech chráněných oblastí. To znamená, že tyto oblasti by měly mít jasné cíle a opatření v oblasti ochrany a také vhodné monitorování. Strategie zdůrazňuje, že je důležité vytvořit ekologické koridory jako součást skutečné transevropské přírodní sítě.

14 V roce 2023 zveřejnila Komise v rámci provádění strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 Akční plán: ochrana a obnova mořských ekosystémů pro udržitelný a odolný rybolov. Cílem tohoto plánu bylo podpořit biologickou rozmanitost zachováním rybích populací na udržitelných úrovních a snížením environmentálního dopadu rybolovu na citlivé druhy a mořské dno. Provádění a dosažení těchto cílů není – stejně jako v případě strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – vyžadováno právními předpisy, ale představuje politické ambice EU.

15 Společná rybářská politika (nařízení (EU) č. 1380/2013), která vznikla na základě Římské smlouvy a byla původně rozvíjena v rámci společné zemědělské politiky, se stala samostatnou politikou EU navazující na první pravidla pro rybolov přijatá v roce 1970. Tato politika byla formálně zavedena v roce 1983 a poté byla v letech 1992, 2002 a 2013 podstatně reformována. SRP reguluje rybolovné a akvakulturní činnosti, aby zajistila jejich udržitelné využívání a minimalizovala jejich nepříznivé dopady na mořský ekosystém, a to i prostřednictvím opatření použitelných v chráněných mořských oblastech. Součástí jejího rámce jsou například nařízení (EU) 2019/1241 o technických opatřeních, které upravuje lovná zařízení a rybolovné operace, a nařízení (ES) č. 1224/2009 o kontrolním režimu (ve znění nařízení (EU) 2023/2842), které definuje oblasti s omezením rybolovu a stanoví povinnost zaznamenávat náhodné úlovky citlivých druhů.

Úlohy a odpovědnost

16 V souladu s článkem 4 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) sdílí EU a členské státy pravomoc v oblasti ochrany životního prostředí. To vyžaduje přístup k rozvoji a provádění politiky v oblasti životního prostředí založený na spolupráci.

17 Zastřešující cíle v oblasti životního prostředí jsou stanoveny na úrovni EU, avšak praktické provádění a řízení úsilí o ochranu přírody provádějí vlády členských států. Členské státy jsou odpovědné za stanovení vnitrostátních environmentálních rámců, které jsou v souladu s právními předpisy EU. Členské státy zejména provádějí posouzení vlivů na životní prostředí s cílem určit oblasti zájmu biologické rozmanitosti a určit chráněné oblasti a zároveň zohlednit zájmy zúčastněných stran. Členské státy jsou navíc odpovědné za zřízení správy chráněných oblastí, stanovení cílů ochrany a provádění vhodných opatření k dosažení žádoucích výsledků v oblasti ochrany.

18 Na rozdíl od politik v oblasti životního prostředí má EU v rámci společné rybářské politiky výlučnou pravomoc v oblasti zachování biologických mořských zdrojů. To znamená, že členské státy nemohou v oblasti rybolovu zavádět jednostranně opatření, která mají dopad na rybářská loďstva jiných členských států. EÚD se praktickými důsledky této koncepce politiky podrobně zabýval ve zvláštní zprávě 26/2020 o mořském prostředí.

Rozsah a koncepce

19 Cílem našeho auditu bylo posoudit, zda Komise a členské státy zřídily síť chráněných mořských oblastí, která umožnila mořskému prostředí EU splnit cíle strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030. Konkrétně jsme prověřovali, zda:

- EU je na dobré cestě k dosažení cílů strategie, pokud jde o pokrytí chráněných mořských oblastí, ekologickou konektivitu a financování biologické rozmanitosti,
- regulační rámec EU stanoví nezbytné mechanismy pro to, aby po určení oblasti jako chráněné následovala skutečná ochrana,
- cíle ochrany životního prostředí jsou v rovnováze se sociálně-ekonomickými hledisky a zapojením zúčastněných stran,
- vybrané členské státy přijaly vhodné postupy řízení.

Dále jsme analyzovali veřejně dostupné soubory údajů, abychom posoudili zeměpisný a ekologický stav chráněných mořských oblastí v mořích EU.

20 Abychom posoudili pokrok při provádění strategie a porozuměli úloze a fungování příslušných orgánů EU, vedli jsme rozhovory s Generálním ředitelstvím pro životní prostředí a Generálním ředitelstvím pro námořní záležitosti a rybolov. Vedle těchto rozhovorů jsme dále jednali s Evropskou agenturou pro životní prostředí (EEA), Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu (EFCA), Evropskou výkonnou agenturou pro klima, infrastrukturu a životní prostředí a Mezinárodní radou pro průzkum moří. Další informace týkající se systémových rizik v konkrétních členských státech jsme získali během rozhovorů se zástupci nevládních organizací. Během auditu nás podporovali dva externí odborníci na biologii ochrany moří.

21 Abychom posoudili provádění právních předpisů EU a účinnost správy chráněných mořských oblastí, vybrali jsme k důkladnému posouzení tři členské státy: Irsko, Francii a Švédsko. Podle údajů agentury EEA určily tyto tři země k ochraně mořského prostředí přibližně 45 % (metropolitní Francie), 15 % (Irsko) a 2 % (Švédsko) svého mořského území. Abychom posoudili kvalitu řízení, v období od září do listopadu 2025 jsme navštívili nebo vedli pohovory s vedoucími pracovníky 15 chráněných mořských oblastí v kontrolovaných členských státech. Výběr těchto oblastí byl založen na analýze jejich zeměpisné polohy, různých typů určení a jejich velikosti.

22 Ke shromažďování strukturovaných důkazních informací jsme použili rovněž upravenou verzi nástroje pro sledování účinnosti ochrany přírody (METT-4) Mezinárodní unie pro ochranu přírody. Další informace o rozsahu tohoto posouzení jsou uvedeny v ***příloze VI***.

23 Aby bylo možné analyzovat zeměpisné rozložení a správu chráněných mořských oblastí v celé EU, v rámci auditu jsme zmapovali prostorovou síť kombinací databáze Natura 2000 s vnitrostátně určenými chráněnými oblastmi. Toto zobrazení jsme překryli údaji o odhadované rybolovné činnosti od organizace Global Fishing Watch, abychom vyhodnotili komerční rybolovné tlaky. Aby byl zajištěn komplexní pohled na dopady aktivit prováděných člověkem, byla tato prostorová matice porovnána s dalšími soubory antropogenních a ekologických údajů získanými z prohlížeče map sítě Natura 2000 a z Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODnet).

24 Naše auditní metodika je v souladu s mezinárodními auditorskými standardy vydanými Mezinárodní organizací nejvyšších kontrolních institucí (INTOSAI).

Příloha II – Vzorek chráněných mořských oblastí vybraných k auditu

Č.	Členský stát	Kód lokality Natura 2000 / národní	Název chráněné mořské oblasti	Rozloha chráněné mořské oblasti (km²)	Plán řízení	Odsolovací stanice	Ukládání vybagrovaného kalu (místa)	Lokalita bagrování pod vodou	Čistírny odpadních vod	Hlavní přístavy	Větrné farmy	Celková roční přítomnost plavidel (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h/km²)
1	Irsko	IE0000210	South Dublin Bay – zvláštní oblast ochrany	7,26	Ne	–	–	–	–	–	–	0,06	0,00	0,00
2	Irsko	IE0002328	Hovland Mound Province – zvláštní oblast ochrany	1 086,55	Ne	–	–	–	–	–	–	660,50	124,20	0,11
3	Irsko	IE0000268	Galway Bay Complex – zvláštní oblast ochrany	129,49	Ne	–	1	1	1	1	–	24,56	0,83	0,01
4	Irsko	IE0000707	Saltee Islands – zvláštní oblast ochrany	156,64	Ne	–	1	1	1	–	–	35 240,64	1 986,40	12,68
5	Irsko	IE0004078	Carlingford Lough – zvláště chráněná oblast	5,83	Ne	–	–	–	–	–	–	187,71	0,00	0,00
6	Irsko	IE0000197	West of Ardara/Maas Road – zvláštní oblast ochrany	22,22	Ne	–	–	–	–	–	–	0,00	0,00	0,00

Č.	Členský stát	Kód lokality Natura 2000 / národní	Název chráněné mořské oblasti	Rozloha chráněné mořské oblasti (km²)	Plán řízení	Odsolovací stanice	Ukládání vybagrovaného kalu (místa)	Lokalita bagrování pod vodou	Čistírny odpadních vod	Hlavní přístavy	Větrné farmy	Celková roční přítomnost plavidel (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h/km²)
7	Irsko	IE0000764	Hook Head – zvláštní oblast ochrany	170,06	Ne	–	1	–	–	–	–	1 266,18	503,33	2,96
8	Irsko	IE0002158	Kenmare River – zvláštní oblast ochrany	408,89	Ne	–	–	–	3	–	–	4 363,24	1 051,04	2,57
9	Irsko	IE0002165	Lower River Shannon – zvláštní oblast ochrany	597,16	Ne	3	17	11	–	1	–	599,89	420,75	0,70
10	Irsko	IE0002269	Carnsore Point – zvláštní oblast ochrany	87,36	Ne	–	–	–	–	–	–	60,92	0,67	0,01
11	Irsko	IE0002329	South-west Porcupine Bank – zvláštní oblast ochrany	329,30	Ne	–	–	–	–	–	–	17,91	0,70	0,00
12	Irsko	IE0002330	North-west Porcupine Bank – zvláštní oblast ochrany	716,30	Ne	–	–	–	–	–	–	95,73	34,50	0,05
13	Irsko	IE0002998	West Connacht Coast – zvláštní oblast ochrany	659,46	Ne	–	–	–	–	–	–	239,98	5,47	0,01

Č.	Členský stát	Kód lokality Natura 2000 / národní	Název chráněné mořské oblasti	Rozloha chráněné mořské oblasti (km²)	Plán řízení	Odsolovací stanice	Ukládání vybagrovaného kalu (místa)	Lokalita bagrování pod vodou	Čistírny odpadních vod	Hlavní přístavy	Větrné farmy	Celková roční přítomnost plavidel (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h/km²)
14	Irsko	IE0003001	Porcupine Bank Canyon – zvláštní oblast ochrany	781,10	Ne	–	–	–	–	–	–	138,35	89,93	0,12
15	Irsko	IE0003002	South-east Rockall Bank – zvláštní oblast ochrany	1 487,90	Ne	–	–	–	–	–	–	265,06	210,76	0,14
16	Francie	FR9300135	Réserve naturelle régionale des sites d'intérêt géologique de la presqu'île de Crozon	120,12	Ano	–	–	–	–	–	–	0,00	0,00	0,00
17	Francie	FR5302015	Mers Celtiques Talus du Golfe de Gascogne	58 995,52	Připravuje se	–	–	–	–	–	–	322 563,92	245 574,75	4,16
18	Francie	FR5212016	Mers Celtiques Talus du Golfe de Gascogne	71 860,94	Ne	–	–	–	–	–	–	371 315,83	279 639,89	3,89
19	Francie	FR9100001	Parc Natural Marin Iroise	3 361,10	Ano	–	5	–	–	–	–	60 410,25	11 949,10	3,56
20	Francie	FR9402017	Golfe d'Ajaccio	473,74	Připravuje se	–	2	–	1	1	–	14,02	1,20	0,00

Č.	Členský stát	Kód lokality Natura 2000 / národní	Název chráněné mořské oblasti	Rozloha chráněné mořské oblasti (km²)	Plán řízení	Odsolovací stanice	Ukládání vybagrovaného kalu (místa)	Lokalita bagrování pod vodou	Čistírny odpadních vod	Hlavní přístavy	Větrné farmy	Celková roční přítomnost plavidel (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h/km²)
21	Francie	FR52000653	Marais breton, baie de Bourgneuf, île de Noirmoutier et forêt de Monts	157,01	Ano	–	4	6	7	–	–	1 235,94	114,93	0,73
22	Francie	FR2502022	Nord Bretagne DH	2 832,00	Ne	–	–	–	–	–	–	34 682,24	29 652,68	10,47
23	Francie	FR9301592	ZCS Camargue	385,73	Ano	–	–	–	1	–	1	2 535,93	1 032,02	2,68
24	Francie	FR2500079	Chausey	820,08	Ne	–	2	–	–	–	–	24 105,38	12 824,64	15,64
25	Francie	FR5300015	Baie de Morlaix	258,18	Ano	–	–	–	1	–	–	17 032,11	385,46	1,49
26	Francie	FR302008	Roches de Penmarc'h	457,28	Ano	–	1	–	–	–	–	31 808,88	3 430,79	7,50
27	Francie	FR9102018	Grand Dauphins du golfe de Lion	4 917,51	Ne	–	–	–	–	–	1	21 435,66	15 270,82	3,11
28	Francie	FR9402019	Grands dauphins de l'Agriate	5 943,14	Ne	–	–	–	–	–	–	293,42	204,56	0,03
29	Francie	FR530216	Recifs du Golfe de Gascogne	3 339,52	Ne	–	–	–	–	–	–	33 756,15	26 242,39	7,86
30	Francie	FR5312011	Iles Houat-Hoedic	173,22	Ne	–	–	–	–	–	–	455,26	69,24	0,40
31	Švédsko	SE0520189	Bratten	1 205,53	Ano	–	–	–	–	–	–	8 510,43	6 936,75	5,75
32	Švédsko	SE0520170	Kosterfjorden-Väderöfjorden	523,96	Ano	–	1	–	–	–	–	15 130,36	8 060,30	15,38

Č.	Členský stát	Kód lokality Natura 2000 / národní	Název chráněné mořské oblasti	Rozloha chráněné mořské oblasti (km²)	Plán řízení	Odsolovací stanice	Ukládání vybagrovaného kalu (místa)	Lokalita bagrování pod vodou	Čistírny odpadních vod	Hlavní přístavy	Větrné farmy	Celková roční přítomnost plavidel (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h)	Celková odhadovaná roční intenzita rybolovu (h/km²)
33	Švédsko	SE0340097	Gotska Sandön-Salvorev	568,65	Ano	–	–	–	–	–	–	18,94	0,00	0,00
34	Švédsko	SE0340023	Stora Karlsö	9,30	Ano	–	–	–	–	–	–	0,00	0,00	0,00
35	Švédsko	SE0110088	Bullerö-Bytta	130,26	Ano	–	–	–	–	–	–	0,00	0,00	0,00
36	Švédsko	SE0220129	Skärgårdsreservaten	69,61	Ano	–	–	–	–	–	–	25,68	2,10	0,03
37	Švédsko	SE0330174	Sydöstra Ölands sjömarker	60,29	Ano	–	–	–	–	–	–	0,00	0,00	0,00
38	Švédsko	SE0330308	Hoburgs bank och Midsjöbankarna	10 511,11	Ano	–	–	–	–	–	–	3 722,18	1 906,01	0,18
39	Švédsko	SE0420360	Nordvästra Skånes havsområde	1 342,41	Ne	–	6	–	–	–	–	5 800,38	2 902,14	2,16
40	Švédsko	SE0430095	Falsterbohalvön	410,72	Ano	–	1	2	–	–	–	287,71	2,72	0,01
41	Švédsko	SE0430187	Sydvästskånes utsjövatten	1 151,28	Ne	–	2	–	–	–	–	838,48	4,81	0,00
42	Švédsko	SE0510186	Stora Middelgrund och Röde bank	114,10	Ano	–	–	–	–	–	–	309,01	197,75	1,73
43	Švédsko	SE0630068	Agön-Kråkön	332,81	Ano	–	–	1	–	–	–	0,00	0,00	0,00
44	Švédsko	SE0810003	Snöanskärgården	53,71	Ano	–	–	–	–	–	–	0,67	0,00	0,00
45	Švédsko	SE0820327	Kalix yttre skärgård	92,03	Ano	–	–	–	–	–	–	45,76	30,30	0,33

Příloha III – Zdroje údajů a zpracování údajů

1. Chráněné mořské oblasti v mořích EU

Zdroj 1.1 – Údaje sítě Natura 2000 (EEA)	
Název	**Natura 2000 (vektorové údaje) – verze na konci roku 2024; Natura 2000 (tabulkové údaje) – verze na konci roku 2024 rev. 01**
Popis	Soubor údajů sítě Natura 2000 je součástí evropské sítě chráněných lokalit a spravuje jej agentura EEA. Zahrnuje prostorové vektorové údaje o lokalitách sítě Natura 2000 a odpovídající tabulkový soubor údajů obsahující popisné a klasifikační atributy.
Zdroj	Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)
Licence	CC-BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage, OGC:WMS); tabulkové údaje (CSV/TXT/SQL, Microsoft Access)
Datum získání údajů	březen 2026

Údaje byly získány z databáze sítě Natura 2000 agentury EEA za použití souboru prostorových vektorů (Natura 2000 (vektor) – verze na konci roku 2024) i odpovídajícího tabulkového souboru údajů (Natura 2000 (tabulkový) – verze na konci roku 2024 rev. 01). Vektorové údaje byly použity k identifikaci a vymezení mořských lokalit sítě Natura 2000, tabulkové údaje byly použity k získání popisných informací o charakteristikách lokality, stavu řízení a opatřeních pro řízení. Soubory údajů byly vyfiltrovány tak, aby zobrazovaly pouze mořské lokality nacházející se v oblasti výlučné ekonomické zóny EU. Na tomto základě byla provedena prostorová agregace a výpočty ploch s cílem odvodit ukazatele týkající se:

i) počtu chráněných mořských oblastí;

ii) jejich celkové rozlohy;

iii) podílu chráněných mořských oblastí v hodnocených oblastech;

iv) zeměpisného rozložení lokalit sítě Natura 2000 podle jejich velikosti.

Pokud se chráněné mořské oblasti prostorově překrývají, byly překrývající se oblasti určeny a započítány do výpočtu celkové rozlohy pouze jednou. Překrývající se geometrie byly vyloučeny z dvojího započtení, aby se zajistilo, že vykázaná celková rozloha chráněných mořských oblastí odráží jedinečný prostorový rozsah ochrany v rámci výlučné ekonomické zóny EU.

Kromě toho byly agregovány tabulkové údaje s cílem vytvořit následující statistiky:

v) mechanismy pro řízení oblastí a využívání opatření pro správu mořských lokalit sítě Natura 2000 na úrovni EU.

Zdroj 1.2 – Vnitrostátně určené oblasti (EEA)	
Název	**Vnitrostátně určené oblasti pro přístup veřejnosti (vektorová data) – srpen 2025**
Popis	Oficiálním zdrojem informací o chráněných oblastech takto určených na vnitrostátní úrovni je evropský seznam vnitrostátně určených oblastí, který spravuje agentura EEA. Seznam zahrnuje prostorové vektorové údaje o vnitrostátně určených lokalitách a odpovídající tabulkové údaje obsahující informace o typech označení a souvisejících vnitrostátních a mezinárodních legislativních nástrojích.
Zdroj	Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	říjen 2025

Údaje byly získány z evropského seznamu vnitrostátně určených oblastí agentury EEA za použití souboru prostorových vektorových údajů. Vektorové údaje byly použity k identifikaci a vymezení mořských lokalit určených na vnitrostátní úrovni. Soubor údajů byl vyfiltrován tak, aby zobrazoval pouze mořské lokality nacházející se v oblasti výlučné ekonomické zóny EU. Na tomto základě byla provedena prostorová agregace a výpočty ploch s cílem odvodit ukazatele týkající se:

i) počtu chráněných mořských oblastí takto označených na vnitrostátní úrovni;

ii) jejich celkové rozlohy na úrovni EU.

Pokud se vnitrostátně určené chráněné mořské oblasti prostorově překrývají, byla určena rozloha překrývajících se oblastí a započítána do výpočtu celkové rozlohy pouze jednou. Překrývající se geometrie byly vyloučeny z dvojího započtení, aby se zajistilo, že vykázaná celková plocha chráněných mořských oblastí odráží jedinečný prostorový rozsah ochrany v rámci výlučné ekonomické zóny EU.

Zdroj 1.3 – Oblast výlučné ekonomické zóny EU	
Název	**World_EEZ_v12, říjen 2022**
Popis	Soubor údajů o výlučné ekonomické zóně EU se skládá z mořských prostorových oblastí představujících výlučné ekonomické zóny členských států EU. Soubor údajů poskytuje harmonizovaný geoprostorový rámec vymezující rozsah mořských vod EU, v nichž členské státy vykonávají svrchovaná práva a jurisdikci nad mořskými zdroji. Podporuje konzistentní prostorovou analýzu, jelikož poskytuje společný zeměpisný odkaz pro vymezení vod EU a umožňuje výpočet, srovnání a monitorování mořských činností, chráněných oblastí a opatření pro řízení v rámci výlučné ekonomické zóny EU.
Zdroj	Vlámský námořní institut (prostřednictvím https://www.marineregions.org)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	leden 2026

Prostorová vektorová data ze souboru údajů výlučné ekonomické zóny EU byla získána a použita k vymezení zeměpisného rozsahu analýzy. Datový soubor byl použit k vymezení mořských vod EU a k filtrování souborů prostorových dat, aby byly zachovány pouze prvky nacházející se ve výlučné ekonomické zóně EU. Na tomto základě sloužila výlučná ekonomická zóna EU jako referenční rámec pro posuzování chráněných mořských oblastí, oblastí s omezením rybolovu a lidských činností a zajišťovala, aby výpočty a analýzy byly omezeny na vody EU a prováděny s konzistentním zeměpisným rozsahem.

2. Ukazatele přítomnosti plavidel a rybolovné činnosti v období 2020–2024

Zdroj 2.1 – Údaje organizace Global Fishing Watch	
Název	**Odhadovaná intenzita rybolovu určená pomocí AIS (fleet-daily-csvs-100-v3-2020.zip, fleet-daily-csvs-100-v3-2024.zip)**
Popis	Soubor údajů o odhadované intenzitě rybolovu organizace Global Fishing Watch poskytuje globální informace o činnosti plavidel odvozené ze signálů automatického identifikačního systému (AIS). Použitý soubor údajů odpovídá verzi 3.0 (z března 2025) a zahrnuje období 2020–2024. Je založen na veřejně dostupných údajích AIS a statistických klasifikacích a klasifikacích strojového učení používaných k identifikaci rybolovné činnosti. Doba odhadované rybolovné činnosti se odhaduje pomocí modelu detekce rybolovu a nemusí plně zachycovat nuance místních rybolovných postupů. Ačkoli organizace Global Fishing Watch provádí manuální přezkum souboru údajů v celosvětovém měřítku a pro vybrané regiony, vzhledem k velikosti souboru údajů není možné všechna loďstva a regiony manuálně přezkoumat. Soubor údajů obsahuje tabulky s údaji o hodinách rybolovu podle státu vlajky a typu lovného zařízení v prostorovém rozlišení 0,01 stupně, denní hodiny odhadovaného rybolovu podle státu vlajky a typu lovného zařízení v rozlišení 0,1 stupně a hodiny rybolovu podle identifikátoru plavidla (MMSI). Činnost plavidla je vyjádřena v hodinách a prostorově seskupena do běžných buněk souřadnicové sítě definovaných v souřadnicovém referenčním systému WGS84. K datovému souboru jsou doplněny další informace o plavidle, včetně typu lovného zařízení a státu vlajky.
Zdroj	Global Fishing Watch *(údaje organizace Global Fishing Watch jsou přístupné až po registraci uživatele na platformě Global Fishing Watch)*
Licence	CC BY-NC 4.0
Dostupný formát	Tabulkové údaje (CSV)
Datum získání údajů	září 2025

Údaje byly získány ze souboru údajů o odhadované intenzitě rybolovu organizace Global Fishing Watch pomocí tabulkových datových souborů odvozených ze signálů systému AIS (AIS Apparent Fishing Effort, verze 3.0, verze z března 2025). Extrahované údaje se týkaly období 2020–2024 a zahrnovaly informace o přítomnosti plavidel a odhadované rybolovné činnosti, přičemž se rozlišovalo mezi rybolovem při dně a rybolovem bez kontaktu se dnem klasifikovaným EÚD.

Údaje byly filtrovány tak, aby obsahovaly pouze data týkající se oblastí posuzování. Na tomto základě byly pomocí agregačních kroků odvozeny ukazatele týkající se:

i) celkové roční přítomnosti plavidel (hodiny),

ii) celkové roční intenzity odhadovaného rybolovu (hodiny).

Kromě toho byly údaje o činnosti plavidel normalizovány pomocí údajů o referenční mořské oblasti za účelem výpočtu ukazatelů hustoty odhadovaného rybolovu týkajících se:

iii) celkové roční hustoty odhadovaného rybolovu (hodiny/km²),

iv) hustoty odhadovaného rybolovu při dně (hodiny/km²),

v) hustoty odhadovaného rybolovu, který neprobíhá při dně (hodiny/km²).

Pro účely rozlišení rybolovných činností, při nichž dochází ke kontaktu se dnem, a rybolovných činností, při nichž nedochází ke kontaktu se dnem, byly druhy lovných zařízení uvedené v souboru údajů organizace Global Fishing Watch po konzultaci s externím odborníkem rozděleny do dvou skupin.

Kontakt se dnem		**Bez kontaktu se dnem**	
Lovné zařízení	Popis	Lovné zařízení	Popis
plavidla lovící pomocí vlečných sítí	Tažné vlečné sítě pro lov podél mořského dna	*jiné košelkové nevody*	Kruhové zátahové sítě pro povrchovou/ střední vodu
stavitelné tenatové sítě na chytání ryb za žábry (ukotvené)	Sítě jsou ukotveny ke dnu	*košelkové nevody*	Totéž jako výše uvedené
stavitelné nástražné dlouhé lovné šňůry	Dlouhé lovné šňůry připevněné k mořskému dnu	*košelkové nevody pro lov tuňáka*	Košelkové nevody zaměřené na tuňáky ve vrchních vodních vrstvách
vrše a lapadla	Používaná zařízení, která jsou umístěna na mořském dně	*jiné nevody*	Obvykle ve středních vodních vrstvách, nikoli vlečné při dně
rybolov pomocí drapáků	Drapáky seškrabávají mořské dno za účelem sběru měkkýšů a korýšů	*nevody*	Obecná kategorie rybolovu pomocí nevodů, střední vody

Kontakt se dnem		**Bez kontaktu se dnem**	
Lovné zařízení	Popis	Lovné zařízení	Popis
upevněná lovná zařízení	Ze své povahy připevněna ke dnu nebo spočívající na dně (např. pasti, dlouhé lovné šňůry, sítě). „Upevněnými lovnými zařízeními“ se rozumí pasivní metody rybolovu, při nichž jsou lovná zařízení, jako jsou pasti, vrše nebo dlouhé lovné šňůry, ukotvena a ponechána na místě, aby je ryby samy našly, na rozdíl od aktivních metod, kdy je lovné zařízení vlečeno; v rybolovu se tím rozumí stacionární zařízení pro lov mořských živočichů.	*unášené dlouhé lovné šňůry*	Pelagické unášené lovné zařízení; neukotvené
		pruty	Povrchový rybolov
		„squid jigger“	Používá světla a svislé lovné šňůry v blízkosti povrchu; bez kontaktu se dnem
		plavidla lovící pomocí vlečných šňůr	Vlečné šňůry ve středních/povrchových vodách
		rybolov	Obecný termín, obtížně přiřaditelný ke konkrétní kategorii

Zdroj 2.2 – Údaje sítě Natura 2000 (EEA)	
Název	**Natura 2000 (vektorové údaje) (období 2020–2024)**
Popis	Soubor údajů sítě Natura 2000 je součástí evropské sítě chráněných lokalit a spravuje jej agentura EEA. Zahrnuje prostorové vektorové údaje o určených lokalitách sítě Natura 2000.
Zdroj	Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage, OGC:WMS); tabulkové údaje (CSV/TXT/SQL, Microsoft Access)
Datum získání údajů	březen 2026

Prostorové vektorové údaje z databáze sítě Natura 2000 agentury EEA za období 2020–2024 byly získány pomocí následných verzí souboru (vektorových) údajů sítě Natura 2000. Získané údaje byly použity k vymezení prostorového rozsahu mořských lokalit sítě Natura 2000 relevantních pro posuzované období. Soubor údajů byl použit na podporu výpočtu ukazatelů týkajících se přítomnosti plavidel, intenzity odhadovaného rybolovu a hustoty odhadovaného rybolovu, a to poskytnutím prostorové referenční hodnoty pro určení překrývání mezi činností plavidel a chráněnými mořskými oblastmi sítě Natura 2000.

Zdroj 2.3 – Vnitrostátně určené oblasti (EEA)	
Název	**Vnitrostátně určené oblasti pro přístup veřejnosti (vektorové údaje) (období 2020–2024)**
Popis	Oficiálním zdrojem informací o chráněných oblastech takto určených na vnitrostátní úrovni je evropský seznam vnitrostátně určených oblastí, který spravuje agentura EEA. Seznam zahrnuje prostorové vektorové údaje o vnitrostátně určených lokalitách, které obsahují informace o typech označení a souvisejících vnitrostátních a mezinárodních legislativních nástrojích.
Zdroj	Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	říjen 2025

Prostorové vektorové údaje z Evropského seznamu vnitrostátně určených oblastí agentury EEA pokrývajícího období 2020–2024 byly získány pomocí souboru dat *vnitrostátně určených oblastí pro veřejný přístup (vektorové údaje)*. Získané údaje byly použity k vymezení prostorového rozsahu vnitrostátně určených mořských chráněných lokalit sítě relevantních pro posuzované období. Soubor údajů byl použit na podporu výpočtu ukazatelů týkajících se přítomnosti plavidel, intenzity odhadovaného rybolovu a hustoty odhadovaného rybolovu, a to poskytnutím prostorové referenční hodnoty pro určení překrývání mezi činností plavidel a vnitrostátně určenými chráněnými mořskými oblastmi.

3. Oblasti s omezením rybolovu

Zdroj 3.1 – Oblasti s omezením rybolovu	
Název	**Oblasti s omezením rybolovu**
Popis	Seznam polygonů s omezením rybolovu poskytnutý Evropskou agenturou pro kontrolu rybolovu (EFCA) vychází z omezení stanovených nařízením (EU) 2016/1139, nařízením (EU) 2019/1241, nařízením Rady (ES) č. 1224/2009, nařízením Komise (ES) č. 494/2002, příslušnými nařízeními Komise v přenesené pravomoci a prováděcími nařízeními a doporučeními přijatými Generální komisí pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM). Tyto prostorové polygony poskytnuté agenturou EFCA byly použity k vymezení a vykreslení oblastí s omezením rybolovu.
Zdroj	Polygonové údaje agentury EFCA na základě nařízení a doporučení
Licence	C0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	březen 2026

Údaje poskytla agentura EFCA ve formě prostorových polygonů vymezujících oblasti s omezením rybolovu spolu s odkazy spojujícími každý polygon s jeho odpovídajícím právním základem, včetně nařízení EU a doporučení Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM). Polygony poskytnuté agenturou EFCA byly použity jako prostorové znázornění omezení rybolovu (sloupce 2 a 3 tabulky v příloze IV).

Na základě souvisejících právních aktů rozdělil EÚD oblasti s omezením rybolovu do kategorií podle druhu omezení. Tato klasifikace byla provedena na základě právních ustanovení upravujících omezení, včetně ustanovení stanovených podle nařízení (EU) 2016/1139; nařízení (EU) 2019/1241; nařízení Rady (ES) č. 1224/2009; nařízení Komise (ES) č. 494/2002; příslušných nařízení Komise v přenesené pravomoci a prováděcích nařízení a doporučení GFCM.

Klasifikované kategorie omezení rybolovu:

i) zóna se zákazem rybolovu (trvalým);

ii) určitá omezení kontaktních zařízení pro lov při dně (trvalá).

Klasifikované polygony byly následně použity pro prostorovou analýzu, včetně posouzení jejich překrývání s chráněnými mořskými oblastmi v rámci sítě Natura 2000 a vnitrostátně určenými chráněnými oblastmi, s cílem podpořit analýzu omezení rybolovu ve vztahu k cílům ochrany mořského prostředí.

V zájmu zajištění přesných výpočtů oblastí byly polygony oblastí s omezením rybolovu sloučeny (tzv. „*dissolve*“ v GIS) v rámci předem definovaných skupin, takže překrývající se oblasti byly započítány pouze jednou. Tím se zabránilo dvojímu započtení ploch, kde se prostorově překrývá několik omezení. Všechny prostorové vrstvy byly transformovány na projektovaný souřadnicový referenční systém (EPSG:3035) vhodný pro výpočty ploch v evropském měřítku. Byly použity standardní prostorové operace, včetně sjednocení (tzv. „*union*“ v GIS) za účelem sloučení překrývajících se omezení, průsečíku pro určení sdílených oblastí mezi omezeními rybolovu a chráněnými oblastmi a případně rozdílu pro izolaci oblastí mimo chráněné zóny. Díky tomuto přístupu bylo zajištěno, aby se plochy překrývající se mezi oblastmi s omezením rybolovu a chráněnými mořskými oblastmi vypočítávaly konzistentně a bez duplikace.

Zdroj 3.2 – Údaje sítě Natura 2000 (EEA)	
Název	**Natura 2000 (vektorové údaje) – verze na konci roku 2024**
Popis	Soubor údajů sítě Natura 2000 je součástí evropské sítě chráněných lokalit a spravuje jej agentura EEA. Zahrnuje prostorové vektorové údaje o určených lokalitách sítě Natura 2000.
Zdroj	Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage, OGC:WMS)
Datum získání údajů	březen 2026

Prostorové vektorové údaje z databáze sítě Natura 2000 Evropské agentury pro životní prostředí za rok 2024 byly získány a použity k identifikaci a vymezení mořských lokalit sítě Natura 2000 v rámci oblasti posuzování. Získané geometrie sítě Natura 2000 byly použity jako prostorová referenční vrstva pro analýzu oblastí s omezením rybolovu. Polygony poskytnuté agenturou EFCA vymezující oblasti s omezením rybolovu byly překryty mořskými lokalitami sítě Natura 2000, aby bylo možné posoudit jejich prostorový průnik. Na tomto základě byla provedena prostorová analýza, jejímž cílem bylo určit oblasti překrývání a vypočítat rozlohu oblastí s omezením rybolovu spadajících do mořských lokalit sítě Natura 2000 a která podpořila posouzení interakce mezi omezeními rybolovu a chráněnými mořskými oblastmi pro rok 2024.

Zdroj 1.3 – Údaje oblasti výlučné ekonomické zóny EU	
Název	**World_EEZ_v12, říjen 2022**
Popis	Soubor údajů o výlučné ekonomické zóně EU se skládá z mořských prostorových oblastí představujících výlučné ekonomické zóny členských států EU. Soubor údajů poskytuje harmonizovaný geoprostorový rámec vymezující rozsah mořských vod EU, v nichž členské státy vykonávají svrchovaná práva a jurisdikci nad mořskými zdroji. Podporuje konzistentní prostorovou analýzu, jelikož poskytuje společný zeměpisný odkaz pro vymezení vod EU a umožňuje výpočet, srovnání a monitorování mořských činností, chráněných oblastí a opatření pro řízení v rámci výlučné ekonomické zóny EU.
Zdroj	Vlámský námořní institut (prostřednictvím https://www.marineregions.org)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	leden 2026

K vymezení zeměpisného rozsahu analýzy byla použita výlučná ekonomická zóna EU. Byl vytvořen prostorový průnik výlučné ekonomické zóny EU s polygony poskytnutými agenturou EFCA, které definovaly oblasti s omezením rybolovu, aby byla zachována pouze omezení rybolovu nacházející se ve vodách EU. Na tomto základě byly výsledné oblasti s omezením rybolovu použity k analýze jejich prostorového rozložení a jejich překrývání s lokalitami sítě Natura 2000 a vnitrostátně určenými chráněnými mořskými oblastmi ve vodách EU.

4. Odpovědi na dotazník týkající se chráněných mořských oblastí

Zdroj 4.1 – Dotazník týkající se chráněných mořských oblastí	
Název	**Dotazník týkající se chráněných mořských oblastí**
Popis	Dotazník týkající se chráněných mořských oblastí je strukturovaný nástroj, který je určený pro průzkum a používá se ke shromažďování informací o správě a řízení vybraných chráněných mořských oblastí. Dotazník je upravenou verzí nástroje pro sledování účinnosti řízení (METT-4), který vyvinula Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) a její partneři. Byl přizpůsoben pro účely posouzení účinnosti řízení v chráněných mořských oblastech a je podpořen pokyny uvedenými v původním rámci IUCN METT-4. Dotazník se týká klíčových aspektů správy chráněných oblastí, včetně plánování, provádění, monitorování, prosazování předpisů a zapojení zúčastněných stran.
Zdroj	*Explore the World's Protected Areas*
Dostupný formát	Odpovědi na dotazník: Textové (.docx), tabulkové (.xlsx)
Datum shromažďování údajů	říjen–prosinec 2025

Dotazník týkající se chráněných mořských oblastí koncipoval a rozeslal EÚD vnitrostátním orgánům členských států zařazených do vzorku (Francie, Irsko a Švédsko). Tyto vybrané členské státy vyplnily dotazník s údaji týkajícími se vzorku 45 chráněných mořských oblastí, který se týkal lokalit v rámci sítě Natura 2000 a vnitrostátně stanovených chráněných mořských oblastí.

EÚD shromáždil a přezkoumal vyplněné dotazníky a odpovědi byly shrnuty do strukturovaného souboru údajů. Tyto informace byly zpracovány na podporu analýzy a hodnocení mechanismů pro řízení, opatření pro řízení a prováděcích postupů v chráněných mořských oblastech zařazených do vzorku. Výsledný soubor údajů byl použit k posouzení účinnosti řízení a k určení společných rysů, silných stránek a nedostatků ve správě chráněných mořských oblastí ve vybraných členských státech.

5. Zátěž způsobená lidskou činností

Zdroj 5.1 – EMODnet – lidské činnosti	
Název	**EMODnet – lidské činnosti**
Popis	Soubor údajů EMODnet o lidských činnostech poskytuje harmonizované údaje o lidských a námořních činnostech prováděných v evropských vodách, které jsou zpřístupněny prostřednictvím jednotného přístupového místa pokrývajícího více tematických vrstev. Soubor údajů obsahuje zeměpisně vymezené informace o lidských činnostech a z nich vyplývající zátěži odvozené z vnitrostátních, regionálních a odvětvových zdrojů a standardizované na podporu integrované námořní prostorové analýzy ve vodách EU. Pro účely posouzení byly získány údaje o těchto lidských činnostech: odsolování, ukládání hlušiny pomocí drapáků (místa), bagrování, čistírny odpadních vod, hlavní přístavy a větrné elektrárny. Tyto soubory údajů poskytují informace na základě míst o umístění vybraných lidských činností relevantních pro analýzu interakcí v rámci chráněných mořských oblastí.
Zdroj	Lidské činnosti | Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat (EMODnet)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	říjen 2025

Údaje na základě míst a odpovídající vybraným lidským činnostem (odsolovací zařízení, ukládání hlušiny drapáky, bagrování, čistírny, hlavní přístavy a větrné elektrárny) byly získány ze souboru údajů EMODnet o lidských činnostech. Získané informace byly použity k určení prostorového rozložení lidských činností, k nimž dochází ve výlučné ekonomické zóně EU. Extrahované soubory údajů byly prostorově porovnány s hranicemi chráněných mořských oblastí, aby bylo možné posoudit přítomnost a rozšíření lidských činností v lokalitách sítě Natura 2000. Toto zpracování podpořilo analýzu lidské zátěže v chráněných oblastech.

6. Oblasti a podoblasti podle směrnice o mořském prostředí

Zdroj 6.1 – Oblasti a podoblasti podle směrnice o mořském prostředí (Evropská agentura pro životní prostředí)	
Název	**Oblasti a podoblasti podle směrnice o mořském prostředí – verze 2, říjen 2022**
Popis	Soubor údajů o mořských oblastech a podoblastech podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí definuje mořské oblasti a podoblasti zřízené podle směrnice 2008/56/ES. Tento soubor údajů poskytuje harmonizovaný zeměpisný rámec pro provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, který zahrnuje Baltské moře, severovýchodní Atlantský oceán, Středozemní moře a Černé moře, včetně přidružených podoblastí. Soubor údajů podporuje jednotné prostorové zastoupení a podávání zpráv o posuzování mořského prostředí v evropských mořích.
Zdroj	Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	březen 2026

Prostorová data o mořských oblastech a podoblastech podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí byla získána a filtrována z hlediska zeměpisné působnosti posouzení. Výsledná prostorová vrstva byla použita pro ilustrativní a kartografické účely k zobrazení hranic evropských mořských oblastí a podoblastí definovaných v rámcové směrnici o strategii pro mořské prostředí. Soubor údajů sloužil jako referenční vrstva pro vizualizaci umístění chráněných mořských oblastí, oblastí s omezením rybolovu a dalších faktorů týkajících se mořských oblastí ve vztahu k oficiálním mořským oblastem a podoblastem podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

7. Modrá ekonomika

Zdroj 7.1 – Ukazatele modré ekonomiky (2013–2023)	
Název	**Ukazatele modré ekonomiky (nezpracovaná data)**
Popis	Středisko EU pro sledování modré ekonomiky poskytuje harmonizované údaje o hospodářství a zaměstnanosti v odvětvích spojených s mořskými a námořními činnostmi (odvětví modré ekonomiky) v Evropské unii. Údaje jsou sestavovány za použití společné metodiky založené na oficiálních statistických zdrojích a technikách odhadu, aby byla zajištěna srovnatelnost mezi členskými státy a v průběhu času. Pro účely naší analýzy jsme získali údaje pro ukazatele „hrubá přidaná hodnota v nákladech na výrobní činitele“ a „zaměstnané osoby“. Zaměřili jsme se při tom na tyto činnosti modré ekonomiky: pobřežní cestovní ruch, živé zdroje, námořní doprava, neživé zdroje, přístavní činnosti, energie z obnovitelných zdrojů a stavba a opravy lodí.
Zdroj	Společné výzkumné středisko – středisko EU pro sledování modré ekonomiky
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Tabulka (.xlsx)
Datum získání údajů	červen 2026

Od střediska EU pro sledování modré ekonomiky jsme získali údaje k ukazatelům „hrubá přidaná hodnota v nákladech na výrobní činitele“ a „zaměstnané osoby“ za příslušné referenční roky. Poté jsme tyto údaje filtrovali a harmonizovali, abychom zajistili soudržnost mezi členskými státy. Agregovali jsme hodnoty dílčích odvětví, pokud byly k dispozici, abychom odvodili odpovídající odvětvové hodnoty pro každý členský stát. Výsledný soubor údajů jsme poté použili k prezentaci a srovnání hospodářské výkonnosti a zaměstnanosti v hlavních odvětvích modré ekonomiky na úrovni členských států a EU.

8. Stanoviště mořského dna

Zdroj 8.1 – Stanoviště mořského dna sítě EMODnet	
Název	**Stanoviště na mořském dně sítě EMODnet**
Popis	Soubor údajů o stanovištích mořského dna Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODnet) poskytuje harmonizované informace o prostorovém rozložení stanovišť mořského dna v evropských mořských vodách. Pro vytvoření našeho přehledu jsme získali údaje o „pobřežních mokřadech v evropských vodách“ a „korunovém zápoji makrořas (základní proměnná pro oceány) v Evropě“. Tyto datové soubory poskytují explicitní prostorové informace o vybraných pobřežních a mořských stanovištích na podporu našeho posouzení rozmístění stanovišť v evropských mořích.
Zdroj	Stanoviště mořského dna | Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat (EMODnet)
Licence	CC BY 4.0
Dostupný formát	Vektorové údaje (SHP, GeoPackage)
Datum získání údajů	červen 2026

Z datového souboru stanovišť mořského dna sítě EMODnet jsme získali prostorová data o „pobřežních mokřadech v evropských vodách“ a „korunovém zápoji makrořas (základní proměnná pro oceány) v Evropě“. Extrahované vrstvy stanovišť jsme filtrovali podle zeměpisného rozsahu posouzení a použili jsme je jako prostorové referenční vrstvy. Tyto údaje o stanovištích jsme překryli lokalitami sítě Natura 2000 a vnitrostátně určenými chráněnými mořskými oblastmi, abychom určili oblasti prostorového překrývání. Získané informace jsme poté použili k tomu, abychom ukázali polohu vybraných stanovišť mořského dna ve vztahu k chráněným mořským oblastem v rámci oblasti posuzování.

Příloha IV – Seznam stálých oblastí s omezením rybolovu

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
1	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.1	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/117	11,609
2	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-10		1,596
3	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-11		1,994
4	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-12		4,070
5	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-13		1,249
6	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-14		2,750
7	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-15		0,579
8	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-16		0,741
9	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-17		6,869
10	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-18		5,242
11	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-19		1,823
12	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-2		2,008
13	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-20		2,065
14	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-21		1,842
15	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-22		0,210
16	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-23		4,655
17	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-24		2,665
18	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-25		4,179
19	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-26		14,864
20	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-27		3,857
21	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-28		8,331
22	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-3		1,108
23	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-4		9,406
24	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-5		9,123
25	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-6		0,991
26	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-7		2,671

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
27	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-8		18,407
28	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.10-9		15,862
29	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.2		8,654
30	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.3		3,389
31	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.4		7,361
32	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.5		5,634
33	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.6		10,661
34	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.7		6,672
35	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.8-1		195,428
36	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.8-2		3,074
37	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.8-3		6,372
38	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-1		2,868
39	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-10		21,445
40	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-12		1,845
41	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-13		5,975
42	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-14		5,038
43	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-15		18,938
44	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-16		12,369
45	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-17		16,121
46	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-18		35,733
47	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-19		1,523
48	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-2		2,163
49	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-21		7,972
50	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-22		11,371
51	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-23		2,934
52	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-24		1,064
53	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-25		1,214
54	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-26		0,371
55	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-27		0,620

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
56	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-28		0,615
57	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-29		11,448
58	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-3		0,347
59	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-30		9,999
60	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-33		21,723
61	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-34		4,860
62	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-35		15,663
63	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-4		0,839
64	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-5		3,802
65	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-6		3,532
66	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-7		0,901
67	BALTIC_SEA_MPA_AREA_1.9-8		22,094
68	BALTIC_SEA_MPA_AREA_2.1		184,970
69	BALTIC_SEA_MPA_AREA_2.2		78,047
70	BALTIC_SEA_MPA_AREA_2.3		87,349
71	BALTIC_SEA_MPA_AREA_2.4		234,965
72	BALTIC_SEA_MPA_AREA_2.5		609,178
73	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.1	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118, (příloha I)	5,912
74	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.2		70,415
75	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.3		27,801
76	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.4		25,925
77	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.5a		36,669
78	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.5b		13,372
79	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.6a		4,533
80	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.6b		19,679
81	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.6c		108,542
82	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.6d		7,213
83	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.6e		98,051
84	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.7a		1,969

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
85	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.7b		3,252
86	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.7c		11,454
87	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.7d		38,254
88	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8a		22,677
89	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8b		10,414
90	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8c		2,087
91	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8d		7,853
92	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8e		2,886
93	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8f		3,321
94	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8g		12,879
95	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8h		0,641
96	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8i		2,812
97	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8j		0,433
98	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.8k		2,814
99	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9a		167,378
100	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9b		4,283
101	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9c1		3,080
102	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9c2		5,721
103	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9d1		2,836
104	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9d2		57,157
105	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9d3		2,666
106	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9e		76,757
107	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.9f		270,000
108	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.1	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118 (příloha II)	0,948
109	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.10		5,620
110	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.11		7,278
111	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.12		1,166
112	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.13		0,420
113	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.14		1,823

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
114	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.15		6,635
115	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.16		1,284
116	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.17		3,016
117	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.18		1,589
118	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.19		1,543
119	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.2		6,225
120	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.20		1,637
121	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.21		242,925
122	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.22		0,449
123	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23a		0,473
124	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23b		0,571
125	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23c		0,204
126	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23d		0,203
127	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23e		0,203
128	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23f		0,969
129	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23g		1,241
130	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23h		0,795
131	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23i		0,825
132	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.23j		0,806
133	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24a		0,418
134	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24b		0,207
135	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24c		0,255
136	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24d		0,216
137	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24e		0,442
138	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24f		0,213
139	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24g		0,202
140	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24h		0,203
141	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24i		0,207
142	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24j		0,211

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
143	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24k		0,194
144	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24l		0,685
145	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24m		0,193
146	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24n		0,279
147	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.24o		0,427
148	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.25		47,378
149	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.26		62,977
150	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.27		79,552
151	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.3		2,337
152	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.4		2,250
153	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.5		8,335
154	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.6		19,619
155	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.7		6,827
156	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.8		3,999
157	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.9		3,472
158	NORTH_SEA_MPA_AREA_3.1	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118 (příloha IV)	70,985
159	NORTH_SEA_MPA_AREA_3.2		74,797
160	NORTH_SEA_MPA_AREA_3.3		104,917
161	NORTH_SEA_MPA_AREA_3.4		6,891
162	NORTH_SEA_MPA_AREA_AIS_1.2	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118 (příloha V)	960,364
163	NORTH_SEA_MPA_AREA_AIS_1.3		427,383
164	NORTH_SEA_MPA_AREA_AIS_1.4		866,543
165	NORTH_SEA_MPA_AREA_AIS_2		3 532,319
166	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.10aa _Sylt_Outer_Reef	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118, ve znění nařízení 2023/340	653,284
167	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.10ab _Sylt_Outer_Reef		2 772,082
168	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.10bc _Sylt_Outer_Reef		324,119
169	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.10bd _Sylt_Outer_Reef		534,946

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
170	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.11 _Borkum_Reef_Ground		621,474
171	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.12a _Cleaver_Bank		113,943
172	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.12b _Cleaver_Bank		294,377
173	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.12c _Cleaver_Bank		178,126
174	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.12d _Cleaver_Bank		102,117
175	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.13a _Frisian_Front		399,914
176	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.13b _Frisian_Front		599,831
177	NORTH_SEA_MPA_AREA_1.13c _Central_Oyster_Grounds		999,030
178	NORTH_SEA_MPA_AREA_2.28 _Amrum_BankSylt_Outer_Reef		48,049
179	NORTH_SEA_MPA_AREA_1_14	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/118, ve znění nařízení 2025/2191	1 157,376
180	NORTH_SEA_MPA_AREA_1_15		1 099,257
181	BALTIC_SEA_ODERBANK	Nařízení (EU) 2019/1241 (příloha VIII) – část C, bod 1	512,992
182	NORTH_SEA_PLAICE_BOX	Nařízení (EU) 2019/1241 (příloha V – část C – bod 2.1) ve znění nařízení 2021/1160	45 458,537
183	NORTH_SEA_RABARBEREN	Nařízení Rady (EU) 2025/202 (příloha IV)	36,842
184	NORTH_SEA_REVET		195,490
185	NORTH_SEA_WEST_BANK		41,859
186	WW_VME_41	Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1614 (příloha II)	83,656
187	WW_VME_42		1 085,504
188	WW_VME_43		167,151
189	WW_VME_44		124,890
190	WW_VME_45		82,861
191	WW_VME_46		82,787

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
192	WW_VME_47		239,319
193	WW_VME_48		30,780
194	WW_VME_49		286,726
195	WW_VME_5		198,312
196	WW_VME_50		225,393
197	WW_VME_51		347,545
198	WW_VME_52		163,054
199	WW_VME_53		78,560
200	WW_VME_54		77,471
201	WW_VME_55		77,052
202	WW_VME_56		77,978
203	WW_VME_57		1 140,445
204	WW_VME_58		76,944
205	WW_VME_59		133,129
206	WW_VME_6		99,078
207	WW_VME_60		76,045
208	WW_VME_61		75,960
209	WW_VME_62		268,337
210	WW_VME_63		76,377
211	WW_VME_64		76,377
212	WW_VME_65		76,039
213	WW_VME_66		345,535
214	WW_VME_67		73,901
215	WW_VME_68		110,677
216	WW_VME_69		127,592
217	WW_VME_7		148,739
218	WW_VME_70		382,549
219	WW_VME_71		73,533
220	WW_VME_72		73,100

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
221	WW_VME_73		199,025
222	WW_VME_74		553,484
223	WW_VME_75		71,727
224	WW_VME_76		71,200
225	WW_VME_77		619,981
226	WW_VME_78		333,527
227	WW_VME_79		140,633
228	WW_VME_8		99,138
229	WW_VME_80		122,209
230	WW_VME_81		432,225
231	WW_VME_82		257,928
232	WW_VME_83		69,967
233	WW_VME_84		122,351
234	WW_VME_85_part_1		46,072
235	WW_VME_85_part_2		1,428
236	WW_VME_85_part_3		532,666
237	WW_VME_85_part_4		0,161
238	WW_VME_85_part_5		233,072
239	WW_VME_85_part_6		0,454
240	WW_VME_85_part_7		244,954
241	WW_VME_85_part_8		21,333
242	WW_VME_86		120,959
243	WW_VME_87		25,598
244	WW_VME_9		618,854
245	WW_VME_1		399,076
246	WW_VME_10		248,381
247	WW_VME_11		296,841
248	WW_VME_12		148,579
249	WW_VME_13		97,659

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
250	WW_VME_14		94,030
251	WW_VME_15		139,058
252	WW_VME_16		89,457
253	WW_VME_17		89,577
254	WW_VME_18		90,554
255	WW_VME_19		88,642
256	WW_VME_2		99,705
257	WW_VME_20		89,163
258	WW_VME_21		88,941
259	WW_VME_22		89,830
260	WW_VME_23		178,098
261	WW_VME_24		87,968
262	WW_VME_25		88,938
263	WW_VME_26		88,836
264	WW_VME_27		131,344
265	WW_VME_28		155,424
266	WW_VME_29		88,715
267	WW_VME_3		174,437
268	WW_VME_30		86,578
269	WW_VME_31		86,452
270	WW_VME_32		129,219
271	WW_VME_33		85,682
272	WW_VME_34		85,528
273	WW_VME_35		233,181
274	WW_VME_36		84,204
275	WW_VME_37		210,193
276	WW_VME_38		125,885
277	WW_VME_39		83,814
278	WW_VME_4		198,593

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
279	WW_VME_40		167,467
280	WW_HAKE_01	Nařízení Komise (ES) č. 494/2002 (čl. 5 odst. 1 písm. a))	49 293,570
281	WW_HAKE_02	Nařízení Komise (ES) č. 494/2002 (čl. 5 odst. 1 písm. b)	31 511,144
282	GFCM_FRA_VME.AREA_RESTRICTED. GFCM_VME_CLOS_3	Doporučení GFCM/30/2006/3, 1a	976,348
283	GFCM_FRA_VME.AREA_RESTRICTED. GFCM_VME_CLOS_2	Doporučení GFCM/30/2006/3, 1c	9 937,753
284	GFCM_FRA_OTHER.FISH_HAB.GFCM _OTHER_FISH_HAB_6	Doporučení GFCM/42/2018/5 (příloha II)	613,147
285	GFCM_FRA_OTHER.FISH_HAB.GFCM _OTHER_FISH_HAB_7		616,134
286	GFCM_FRA_OTHER.FISH_HAB.GFCM _OTHER_FISH_HAB_8		469,002
287	GFCM_FRA_VME.AREA_RESTRICTED. GFCM_VME_CLOS_4_part_1	Doporučení GFCM/46/2023/1 (příloha I)	44,946
288	GFCM_FRA_OTRANTO_CHANNEL_CORE	Doporučení GFCM/47/2024/6 (příloha I)	878,579
289	WW_BELGICA_MOUND_PROVINCE	Nařízení (EU) 2019/1241 (příloha II – část A – bod 1)	416,835
290	WW_HOVLAND_MOUND_PROVINCE		1 088,289
291	WW_NW_PORCUPINE_BANK_I		356,640
292	WW_NW_PORCUPINE_BANK_II		287,507
293	WW_SW_PORCUPINE_BANK		329,264
294	WW_EL_CACHUCHO	Nařízení (EU) 2019/1241 (příloha II – část B – bod 1)	2 350,595
295	WW_MADEIRA_CANARY_ISLANDS	Nařízení (EU) 2019/1241 (příloha II – část B – bod 2)	553 067,902

Č.	Název oblasti s omezením rybolovu	Právní základ	Velikost (km^2)
296	WW_AZORES	Nařízení (EU) 2019/1241 (příloha II – část B – bod 3)	531 502,939

Pozn.:
Údaje (nejsou vyčerpávající) použité Účetním dvorem pro účely této zprávy poskytla Evropská agentura pro kontrolu rybolovu (EFCA) ve formě prostorových polygonů vymezujících oblasti omezeného rybolovu spolu s odkazy spojujícími každý polygon s jeho odpovídajícím právním základem, včetně nařízení EU a doporučení Generální komise pro rybolov ve Středozemním moři (GFCM) z března 2026.
Informace o rozloze jednotlivých oblastí s omezením rybolovu. Vzhledem k tomu, že některé oblasti se zeměpisně překrývají, součet těchto oblastí se nerovná celkové ploše.
Celková plocha bez překrývajících se oblastí je následující:
- celková rozloha oblastí s trvalým omezením rybolovu (kategorie 1–3) = 1 259 288,11 km^2;
- celková rozloha oblastí sítě Natura 2000 v roce 2024 (bez vnitřních překryvů) = 525 853,29 km^2;
- celková rozloha oblastí sítě Natura 2000 pokrytá oblastmi s trvalým omezením rybolovu (kategorie 1–3) = 79 670,24 km^2.

Tudíž podíl všech oblastí sítě Natura 2000 pokrytých oblastmi s trvalým omezením rybolovu (kategorie 1–3) = 79 670,24 / 525 853,29 = 15,15 %.

Příloha V – Financování EU

01 **Program LIFE:** V rámci období 2021–2027 jsme identifikovali 18 projektů týkajících se chráněných mořských oblastí prováděných v devíti členských státech, které představují celkové náklady na projekty ve výši 272 milionů EUR, včetně 150 milionů EUR z finančních prostředků EU. V rámci období 2014–2020 jsme identifikovali dalších 20 relevantních probíhajících projektů v osmi členských státech, což představovaly celkové projektové náklady ve výši 138 milionů EUR, včetně 79 milionů EUR z finančních prostředků EU. Komise navrhla začlenit program LIFE od roku 2028 do nového Evropského fondu pro konkurenceschopnost.

02 **Fondy politiky soudržnosti:** V rámci období 2021–2025 jsme identifikovali 16 projektů týkajících se chráněných mořských oblastí, které představovaly celkové náklady na projekty ve výši 22,5 milionu EUR, včetně 18,2 milionu EUR z finančních prostředků EU.

03 **Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (ENRAF):** 25 členských států vyčlenilo finanční prostředky ve svých národních programech v rámci specifického cíle 1.6 („přispívat k ochraně a obnově vodní biologické rozmanitosti a ekosystémů“), který zahrnuje podporu chráněných mořských oblastí.

Celkový příděl EU v rámci specifického cíle ENRAF 1.6 činí 377 milionů EUR, z toho:

- 108 milionů EUR je přiděleno na intervenci typu 6 týkající se určení, zachování a monitorování chráněných mořských oblastí, včetně sítě Natura 2000,
- 255 milionů EUR je přiděleno na intervenci typu 1 týkající se ochrany a obnovy biologické rozmanitosti, kdy tyto operace obecněji přispívají k ochraně moří.

Podpora provádění a monitorování chráněných mořských oblastí, včetně sítě Natura 2000 (intervence typu 6), je přidělena také v rámci jiných specifických cílů. Na intervenci typu 6 bylo dosud přiděleno dalších 10 milionů EUR, zejména v rámci specifického cíle 2.1 „udržitelná akvakultura“ (více informací na portálu otevřených dat).

04 **Výzkum a inovace:** Cílem projektů financovaných v rámci programu Horizont Evropa, včetně iniciativ „Evropské modré parky“, je zlepšit vědecký základ pro ochranu moří. Tyto projekty, jejichž celkový rozpočet je přibližně 62,4 milionu EUR a které zahrnují šest členských států, se zaměřují na činnosti, jako je určení oblastí vhodných pro přísnou ochranu, analýza ekologické konektivity mezi chráněnými mořskými oblastmi a vývoj nástrojů pro územní plánování námořních prostor.

Příloha VI – Metodika posuzování řízení chráněných mořských oblastí pomocí nástroje METT-4

01 Chráněné mořské oblasti se liší svým zeměpisným rozsahem, právními rámci a cíli ochrany. Abychom mohli objektivně posoudit účinnost jejich řízení, použili jsme upravenou verzi nástroje pro sledování účinnosti řízení (METT-4), který vyvinula Mezinárodní unie pro ochranu přírody.

02 METT-4 je standardizovaný hodnoticí rámec ve formě průzkumu (s uzavřenými otázkami) vycházejícího z cyklu řízení chráněných oblastí Světové komise IUCN, jehož cílem je určit provozní zdraví chráněné oblasti. Nástroj lze použít pro všechny druhy chráněných oblastí, a to i na pevnině. Vynechali jsme tak otázky, které se netýkaly námořního kontextu. Úplný seznam otázek použitých pro účely tohoto auditu je uveden níže.

Posuzovaná oblast	Otázka
1. Právní status	Má chráněná oblast právní status nebo je zřízena „jinými účinnými prostředky“?
2. Cíle	Je řízení prováděno v souladu s dohodnutými cíli?
3. Předpisy/ kontroly	Jsou zavedeny vhodné předpisy/kontroly pro řízení využívání půdy/moře a činností (jako je rybolov, těžba, cestovní ruch)?
4. Plánování využití půdy/moře	Je v plánování využití půdy a moře mimo chráněnou oblast zohledněna daná chráněná oblast a přispívá plánování k dosažení cílů řízení?
5. Koncepce	Má chráněná oblast vhodnou rozlohu a tvar umožňující ochranu těch druhů, stanovišť, ekologických procesů a povodí, které jsou z hlediska ochrany klíčové?
6. Vymezení	Je hranice známá a vymezená?
7. Plán řízení	Existuje a je prováděn plán řízení nebo jeho ekvivalent?
8. Řádný pracovní plán	Existuje a je prováděn řádný pracovní plán nebo jeho ekvivalent?
9. Inventář zdrojů	Máte dostatek informací k řízení oblasti?
10. Pracovníci	Je pro řízení chráněné oblasti k dispozici dost lidí?
11. Znalosti a dovednosti	Mají osoby zapojené do správy chráněné oblasti potřebné znalosti a dovednosti?

Posuzovaná oblast	Otázka
12. Současný rozpočet	Je současný rozpočet dostatečný?
14. Rozpočtové řízení	Je rozpočet řízen tak, aby byla zajištěna účinná správa chráněné oblasti?
15. Vybavení	Je vybavení a zařízení dostatečné pro potřeby řízení?
16. Prosazování právních předpisů	Mohou pracovníci (tj. osoby odpovědné za řízení lokality) prosazovat právní předpisy a nařízení týkající se chráněných oblastí?
17. Ochrana	Jsou v chráněné oblasti zavedeny systémy pro kontrolu přístupu/využívání zdrojů (např. hlídky, povolení, shromažďování zpravodajských informací atd.)?
19. Výzkum	Existuje program činnosti v oblasti průzkumu a výzkumu zaměřený na řízení?
20. Monitorování/ hodnocení	Jsou řídicí činnosti pravidelně monitorovány, vyhodnocovány a upravovány?
21. Řízení zdrojů	Provádí se aktivní řízení zdrojů?
22. Změna klimatu	Je chráněná oblast záměrně řízena tak, aby se přizpůsobila změně klimatu?
23. Zachycování uhlíku	Je chráněná oblast záměrně řízena tak, aby se zabránilo ztrátám uhlíku a podpořilo se další zachycování uhlíku?
24. Ekosystémové služby	Je při řízení zohledněno poskytování ekosystémových služeb?
25. Vzdělávání/ osvěta	Existuje plánovaný vzdělávací a osvětový program týkající se cílů a potřeb?
26. Sousedé – státy a podniky	Existuje spolupráce se státními a komerčními uživateli sousední půdy/moře?
27. Provozovatelé v oblasti komerčního cestovního ruchu	Přispívají cestovní kanceláře k řízení chráněných oblastí?
28. Poplatky	Jsou-li vybírány poplatky (tj. za vstup nebo pokuty), pomáhají při řízení chráněné oblasti?
29. Zařízení pro návštěvníky	Jsou zařízení a služby pro návštěvníky přiměřené?
31. Místní komunity	Podílejí se místní komunity žijící v chráněné oblasti nebo v její blízkosti na rozhodování o řízení?

Posuzovaná oblast	Otázka
32. Prospěch z hlediska obživy	Poskytuje chráněná oblast obyvatelům místních komunit trvalý prospěch z hlediska obživy?
33. Hrozby	Jsou hrozby pro hlavní hodnoty chráněné oblasti účinně řešeny?
34. Konektivita	Byly posouzeny a provedeny požadavky na funkční konektivitu?
37. Stav druhů z hlediska ochrany	Změnil se v posledních pěti letech stav klíčových indikátorových druhů?
38. Stav stanovišť z hlediska ochrany	Změnil se v posledních pěti letech stav přírodních stanovišť?

Zdroj: Nástroj pro sledování účinnosti řízení (METT-4).

03 Pro účely tohoto auditu jsme vybrali 45 chráněných mořských oblastí (viz ***příloha II***) ve třech členských státech (celkem 15 na členský stát) a požádali jsme jejich vedoucí pracovníky, aby nám poskytli příslušné informace počínaje rokem 2025. Deset z 15 vybraných chráněných mořských oblastí v Irsku však nedokázalo poskytnout žádné informace, takže naše závěry uvedené v této zprávě vycházely z 35 odpovědí, tj. 77 % všech vedoucích pracovníků.

04 V metodice METT-4 se pro každou otázku používá systém hodnocení 0 až 3. Aby však bylo možné výsledky snadno interpretovat, metodu výpočtu jsme zjednodušili. Místo bodového hodnocení jsme počítali odpovědi. Každá otázka v rámci metodiky METT-4 poskytuje vedoucím lokalit čtyři konkrétní možnosti, jak popsat situaci – od nepřijetí žádných opatření až po úplné provedení. Počítali jsme procentní podíly sečtením všech odpovědí vedoucích pracovníků na každou otázku a tento počet jsme vydělili celkovým počtem dotazníků (35 odpovědí). Tento přístup zabraňuje směšování různých bodových hodnocení a ukazuje nejčastější problémy způsobem, který usnadňuje výklad.

05 Ačkoli tato upravená metodika METT-4 poskytla cenné poznatky, toto posouzení má jisté mezery. Zaprvé, jelikož se dotazníky opírají o vlastní prohlášení a údaje uvedené vedoucími pracovníky chráněných mořských oblastí, existuje přirozené riziko jejich zkreslení. Zadruhé, nedostatky v údajích se týkaly některých konkrétních regionů, zejména Irska, odkud jsme neobdrželi deset očekávaných odpovědí. Pokud to bylo možné, odpovědi byly potvrzeny na základě výsledků rozhovorů provedených během našich auditních návštěv.

06 Extrapolace těchto procentních podílů v celé EU není možná vzhledem k malé velikosti konečného vzorku. Ze 45 chráněných mořských oblastí ve vzorku bylo 30 vybráno metodou výběru vzorků podle peněžních jednotek, která byla upravena nahrazením peněžních hodnot metrikou plochy. Výsledné procentní podíly proto představují spíše plošně vážený vzorek než čistě statistickou generalizaci všech evropských chráněných mořských oblastí.

Zkratky

Zkratka	Definice/vysvětlení
EEA	Evropská agentura pro životní prostředí
ENRAF	Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond
CHMO	Chráněná mořská oblast
IUCN	Mezinárodní svaz ochrany přírody (*International Union for Conservation of Nature*)
METT	Nástroj pro sledování účinnosti řízení (*Management effectiveness tracking tool*)
SRP	Společná rybářská politika

Glosář

Pojem	Definice/vysvětlení
Chráněná mořská oblast	Oblast moře vymezená právními nebo jinými předpisy k ochraně a zachování biologické rozmanitosti, přírodních zdrojů a míst kulturního dědictví.
Intenzita rybolovu	Ukazatel rybolovné činnosti, který zohledňuje kapacitu plavidla nebo loďstva a počet dní strávených rybolovem.
Odhadovaná intenzita rybolovu	Doba, kterou plavidlo stráví rybolovem, odhadnutá podle jeho vzorců pohybu na základě údajů o sledování plavidel.
Posuzovaná oblast CHMO	Mořské vody obklopující členský stát EU, jejichž vnější hranice je 200 námořních mil od pobřeží, stejně vzdálené od sousedního členského státu EU, nebo je hranice vymezená dohodnutou smlouvou.
Přísně chráněná oblast	Oblast, v níž jsou zakázány veškeré těžební činnosti (např. rybolov, těžba nebo bagrování pod vodou) s cílem umožnit obnovu mořských ekosystémů.
Regionální úmluva pro mořské prostředí	Mezinárodní dohoda o ochraně mořského prostředí v mořských oblastech EU.
Rybolovný tlak	Dopad rybolovu na rybí populace a ekosystémy.
Vedlejší úlovky	Neúmyslný úlovek organismů, na něž se rybolov přímo nezaměřuje.
Výlučná ekonomická zóna	Oblast moře bezprostředně za teritoriálními vodami pobřežní země, ve které má tato země určitá práva a povinnosti podle Úmluvy OSN o mořském právu.
Výmět	Úlovek, který se vrací zpět do moře. Tento postup je až na několik výjimek právními předpisy EU zakázán.

Odpovědi Komise

https://www.eca.europa.eu/cs/publications/SR-2026-25

Harmonogram

https://www.eca.europa.eu/cs/publications/SR-2026-25

Auditní tým

EÚD ve svých zvláštních zprávách informuje o výsledcích auditů politik a programů EU či témat z oblasti správy a řízení zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu. Účetní dvůr vybírá a koncipuje tyto auditní úkoly tak, aby byl jejich dopad co největší, a zohledňuje přitom rizika pro výkonnost nebo zajištění souladu s předpisy, objem příslušných příjmů či výdajů, očekávaný vývoj, politické zájmy a zájem veřejnosti.

Tento audit výkonnosti provedl auditní senát I, který se zaměřuje na udržitelné využívání přírodních zdrojů a jemuž předsedá členka EÚD Joëlle Elvingerová. Audit vedla členka EÚD Iliana Ivanovová a podporu jí poskytovali vedoucí kabinetu Mariana Hristchevová, tajemnice kabinetu Mariya Byalkovová, vyšší manažer Emmanuel Rauch, vedoucí úkolu Rafał Czarnecki a auditorky Kim Hubléová, Zuzana Gullová, Monika Dedičová, Alina Tereszkiewiczová a Torgny Karlsson. Datovou podporu poskytovali Stamatis Kalogiru, Anthony Pantelis, Fotios Polyzos a Iveta Toleikyteová. Jazykovou podporu zajišťovaly Jennifer Schofieldová a Laura McMillanová. Grafickou podporu poskytovala Alexandra Maziluová a administrativní podporu zajišťovala Frédérique Hussenetová.

Zleva doprava: Monika Dedičová, Mariana Hristchevová, Alexandra Maziluová, Emmanuel Rauch, Torgny Karlsson, Iliana Ivanovová, Rafał Czarnecki, Stamatis Kalogiru, Anthony Pantelis, Mariya Byalkovová, Fotios Polyzos, Alina Tereszkiewiczová a Iveta Toleikyteová.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2026

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019 o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence. Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nenese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li takové povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv.

Fotografie na titulní straně: © xbrchx / stock.adobe.com.

Obrázky 1, 2, 6 a obrázek 1 v rámečku 3: © 2025 Mapbox, © OpenStreetMap.

Rámeček 7 – foto: © Aron Hejdström, krajský úřad regionu Gotland.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Použití loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

HTML	ISBN 978-92-849-8409-1	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/6167551	QJ-01-26-048-CS-Q
PDF	ISBN 978-92-849-8410-7	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/3558730	QJ-01-26-048-CS-N

JAK CITOVAT

Evropský účetní dvůr, zvláštní zpráva 25/2026 „Chráněné mořské oblasti – samotný status účinnou ochranu nezaručuje“, Úřad pro publikace Evropské unie, 2026.

Stav moří EU se v důsledku změny klimatu, znečištění, rybolovu a úbytku přírodních stanovišť zhoršuje. Cílem strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 je chránit 30 % moří EU, z toho 10 % formou přísné ochrany. Posuzovali jsme pokrok v plnění těchto cílů, zda určení oblastí jako chráněných zajišťuje účinnou ochranu a nakolik jsou environmentální a sociálně-ekonomické cíle v rovnováze. Síť chráněných mořských oblastí se sice rozšířila, ale splnění cílů je velmi nepravděpodobné; mnoho lokalit postrádá ochranná opatření a adaptivní řízení je často nedostatečné. Nedávno přijaté právní předpisy EU přesouvají důraz z pasivní ochrany na aktivní obnovu ekosystémů. Doporučili jsme rozšířit síť, místo pouhého určení chráněných oblastí stanovit vymahatelná opatření, posílit účast zúčastněných stran a zlepšit adaptivní řízení a monitorování.

Zvláštní zpráva EÚD podle čl. 287 odst. 4 druhého pododstavce Smlouvy o fungování EU.

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace Evropské unie

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUCEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/contact
Internetová stránka: eca.europa.eu
Sociální sítě: @EUauditors